



ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β΄

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 18 του 'Απριλίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 92

ΓΡΑΜΜΑΤ' ΑΠ' ΤΗΝ ΚΟΥΤΑΛΗ

ΣΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑ

ΓΡΑΜΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ἀξιότιμε Κύριε,

Μόλις σας στείλαμε τὸ γράμμα μας καὶ περιμένουμε δὴ, καθὼς σας τὸ εἶπαμε, δὺο σας λόγια θεαρτικὰ, νὰ καὶ μὰς ἔρχεται τὸ διπλὸ τεύχος τῶν Παναθηναίων 67—68 Γ' ἀνοίγουμε καὶ πρῶτο πρῶτο ἀντικρύζουμε τὸ τελειωτικὸ ἀρθρο γιὰ τὴ γλωσσικὴ σας ἔρευνα. Μὰς κόπηκαν τὰ ἥπατα. Ἡ ἔρευνα ἔπερε τέλος κ' ἡ ψῆφο ποὺ ἐτοιμαζάμε... μπορούσαμε νὰ τὴ ρίξουμε στὸ καλάθι γιὰ τὰ παλιόχαρτα. Μικρὸ τὸ κακὸ θὰ πῆτε κ' ἔτσι λέμε κ' ἐμεῖς τώρα κ' ἀμποτες ἀπὸ νάχαμε κάμει. Τὸ εἶδαμε κατόπι πὼς πίσω εἶταν τὰ φίδια μὲ τις οὐρὲς καὶ θὰ τὸ δεῖτε καὶ σεῖς σὲ λίγο.

Ἐκείνη τὴν ἀπογευματιανὴ ποὺ λάβαμε τὸ διπλότευχό σας καὶ τὴν βραδινὴν ἀκόμα τὴν περάσαμε μὲ τὴν συζήτησιν. Ὅμως συζήτησιν ἀνώφελη, γιὰτ' εἶμασε κ' οἱ δὺο πολὺ παραγμένοι καὶ θὰ τόχετε πιστέσω καὶ σεῖς παρατηρήσει πὼς διάλογος σ' ἀποτελεσμα δὲ φτάνει, ἀν ὁ ἕνας τὸ ἐλάχιστον ἀπ' τοὺς δὺο δὲ μένει κρυοαίματος. Τῆς πρώτης ἀνάγκης τοῦτο, μάλιστα σὲ μιὰ συζήτησιν γιὰ τὴ γλώσσα. Συγκίνηση καὶ ὁμιλία δύσκολα περπατοῦν πολὺ ὦρα μαζύ. Εἴν' ἡ ἀλήθεια πὼς ἡ συγκίνηση ζεσταίνει καὶ γοργαίνει τὴν ἔκφρασιν. Λιγάκι ὅμως νὰ ξεπεράσει τὸ βαθμὸ ἀπτό—καὶ τί ἔρκολα ποὺ τὸ κάνει πάντα—ἀρχίζει νὰ μὰς σπρώχνει ὅπου θέλ' ἐκείνη. Ὁ λόγος ποὺ μὲ τὴν ταχτικὴ καὶ προσεχτικὴ περπατησιὰ ξεκινήσαμε γιὰ νὰ φτάσῃμ' ἐκεῖ ποὺ ἐμεῖς θέλαμε—ὁ λόγος λοιπὸν ξετοπιζέται, ὅσο ἡ συγκίνηση μὰς φουσκώνει τὴν καρδιά, καὶ στὸ ξεχειλισμα τῆς συνεπαίρνει ὅλο μας τὸ εἶναι καὶ πνίγει κάθε μας συνειδητὴ ἐνέργεια. Τὸ ἐναντίο μὲ τὸ λόγο. Ὅσο ἀφτός καὶ φυσικὰ μαζύ του τὸ λογικὸ μένει κύριος, τόσο χερνομιές κ' ἐξάψεις καὶ παραφορὲς περιορίζονται καὶ τὸ πολὺ μένουν στὴν ὁμιλία κατὶ ἀνάλαφρα τους ἀχνάρια γιὰ νὰ μὰς θυμίζουσι τὴ κακὴ θὰ ξέσπανε, ἀν δὲν ἦταν παρὸν ὁ ἀφέντης καὶ μάστορης, ὁ λόγος.

Καὶ στὰ μέρη σας, ποὺ καὶ καὶ δὴ οἱ ἄνθρωποι πολὺ δὲ χρειάζονται γιὰ νὰ πάρουν φωτιά, συχνὰ παρουσιάζονται ἀφορμὲς γιὰ νὰ παρατηρήσετε ἀφτὰ

ΒΕΡΘΕΡΟΣ

Τότες στὸ πιάνο τῆς καθίζει ἡ Λόττη νὰ τραγουδήσει τὸ τραγουδι π' ἀγαποῦσε. Εἶταν, θυμῶμαι, τοῦ Γενάρη ἡ πρώτη καὶ σὰ θερὶν δὲξω ὁ ἀνεμος βογκοῦσε. «Βέρθερ» τοῦ λέει «πὼς θὲς νὰ τραγουδήσω;» Ἰσοριὰς φυσίει...ἀκοῦς τὸ φύσημά του;» Δὲν τραγουδῶ, τὸ πιάνο θὰ σφαλῆσω.» Κι' ὁ Βέρθερος περπάταε ἀπάνου κάτου.

Τὸτ' ἀξαφνὰ ὁ Λαμπέρδης μέσα μπαίνει χωρὶς κανένα νὰ καλποπερίσει. Πίπα στὰ δόντια βάσταε ἀναμένη, πὼς θὲς ὁ ἔρμος ἔτσι νὰ μιλήσει! Μὰ νὰ! ἀστραπὴ τὸ νοῦ του λὲς φωτίζει... πετάει τὴν πίπα ἀπ' τὰ παράθυρά του, σὲ μιὰ ἀκρὴ δρμάει κ' ἐκεῖ ἵσυχος καθίζει! Κι' ὁ Βέρθερος περπάταε ἀπάνου κάτου.

Μὰ κλάψιμο ἀπὸ δίπλα τὸτ' ἀκοῦνε... «Ἄχ ζῶ...» ναι τὸ παιδί μου! ἢ Λόττη κράζει. Ὅζω ὅλα τὰ στοιχιὰ λυσομανοῦνε, καὶ σκούζει τὸ μικρὸ ὄλο καὶ φωνάζει, καὶ μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα ρουχαλίζει βαθιὰ βαθιὰ ὁ Λαμπέρδης στὴ γωνιά του, κ' ἡ Λόττη τρέχει, στέκεται, σαστίζει, κ' ὁ Βέρθερος περπάταε ἀπάνου κάτου.

Καὶ λέει «Λαμπέρδη! Λόττη!» περπατῶντας, «Λαμπέρδη! Βέρθερ!» ἀπαντάει κ' ἐκείνη κ' ἐκεῖ ὁ Λαμπέρδης φυσικὰ ξυπνῶντας φωνὴ σὰν τάβρος «Βέρθερ!! Λόττη!!!» χύνει. Κι' ἔτσι σὰ γάτες ἐνῶ οὐρλιάζανε ὄλοι, ὁ Βέρθερ χάνει τέλος τὰ μαλά του καὶ ἀδιάζει μὲς στ' ἀφτί του ἕνα πιστόλι καθὼς περπάταε πάντα ἀπάνου κάτου.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ποῦ σας λέμε. Τὰ καθημερινὰ ἀφτὰ καὶ συνηθισμένα φαινόμενα μὰς δείχνουν ὅμως πὼς τὰ τέτια καμώματα θάχουν βαθιά, πολὺ βαθιὰ τις ρίζες τους στοῦ ἀνθρώπου τὰ σπλάχνα, καὶ πὼς θάνε πολὺ κοντὰ στὰ πρωτόγονα του φυσικά. Ὁ λόγος ποὺ παῖε μαζὶ μὲ τὸ λογικὸ θάρρησε βέβαια νὰ βγεῖ στὴ μέση κ' ἀκόμη παραπάνω νὰ φτάσει στὴ δύναμη, στὴν ἐξουσία, στὴν κυριαρχία ποὺ τὸν βλέπομε καὶ τὸν θαμάζομε.

Θέλομε μ' ἀφτὰ νὰ σας ποῦμε πὼς ὁ λόγος ποὺ συνοδεβεῖ τὸ λογικὸ δὲ θὰ βγήκε ἀπὸ ἕνα ψυχικὸ

ἢ φυσιολογικὸ, ἢ ψυχοφυσιολογικὸ ἀν θέτε μηχανισμό, ποῦ ἔστ' ἀπὸ μιὰς ἀρχῆς νάταν μ' ὅλες του τις δυνάμεις κ' ἐνέργειες φυτεμένους μὲς στὸν πρωτόπλαστο. Ἐξ ἐναντίας βλέποντας τὴ δυσκολία ἀκόμη καὶ σήμερα βρίσκει πολλές φορές νὰ κρατηθεῖ στὴν ἀψηλὴ του θέση, λέμε πὼς κόποι καὶ μόχθοι κ' αἰῶνες πολλοὶ θὰ τοῦ χρειάστηκαν, γιὰ νὰ παρουσιαστῆι στὴν προϊστορία τοῦ ἀνθρώπου, κ' ἄλλοι πολλοὶ γιὰ ν' ἀνεβῆ ἐκεῖ ποῦ ἔχει φτάσει στὴν ἱστορία του.

Τέτιες κ' ἄλλες σκέψεις, ποὺ θὰ σας τις ἐκθέσομε σιγὰ σιγὰ ὅσο προχωροῦμε. μὰς εἶρθαν ἀργότερα. Ἐκείνη ὅμως τὴ βραδινὴ τὴν περάσαμε μ' ἀκαοπή συζήτησιν καὶ πολλές ἐξάψεις. Ἡ ταραχὴ μὰς ἀκολούθησε στὰ κρεβάτια καὶ μὰς στάθηκ' ἀδύνατο νὰ κλείσομε μάτι. Καὶ νάταν μόν' ὁ ὕπνος μιὰς βραδιάς, πὼς τὸν λογαρίαζε. Ἀπὸ τότες ὅμως κ' οἱ μέρες μας δὲν περνοῦσαν πγὶὰ ἵσυχες, Ἐγὼ τὸ μολογῶ, τὸ ἀρθρο σας μ' ἐπηρέασε πολὺ. Ὁ φίλος μου παλε ἔγινε πγὶὰ ἐπίμονος στὶς ιδέες του καὶ μάλιστα, πρῶμ' ἀπίστευτο γιὰ τὸ χαρακτήρα του, κανὰ δὺο φορές μού μίλησε βαριά.

Ὅταν μάλιστα δημοσιεφτήκε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ καλοῦ Κρουμπάχη, τόσο εὐνοϊκὴ γιὰ λόγου σας καὶ γιὰ τὴ μελέτη σας, καὶ μὲ τρόπο θέλησα νὰ πῶ στὸ φίλο μου, πὼς, ἀφοῦ ἕνας τέτιος ἐξοχος ἀνθρώπος δείχνει τέτια μετριπάθια, πὼς ἐκείνος... τότες ἀγγρέβει καὶ μού λέγει ὅτι τὸ γράμμα τοῦ Κρουμπάχη δὲν τὸ καλοκαταλάβατε, ὅτι οἱ Φράγκοι εἶναι φίνοι καὶ μὰς περιπαίζουσι δίχως νὰ τὸ νοιώθομε, ὅτι δὲν εἶν' ὑποχρεωμένοι νὰ μὰς λὲν κατὰμουτρα τὴν ἀλήθεια ξερὴ καὶ στεγνὴ, ὅτι ἀπὸ συγκατέβαση μὰς τὴ μουςκέβουν σ' ἕνα σίχλιο ζαχαρόνερο κ' ἄλλα τέτια πολλά.

Ἐτσι ξακολουθοῦσαμε συζητόντας μέρα νύχτα κ' ἀν περιμέναμε τὸ τέλος γιὰ νὰ σας γράψομε μπορεῖ καὶ νὰ μὴ σας γράψομε καθόλου. Ἴσως νὰ τὸ προτιμούσατ' ἐσεῖς. Ἐμὰς ὅμως μὰς ἔρχονταν σὰν προσβολὴ νὰ βουθαθοῦμε τώρα ὕστερ' ἀπ' ὅσα στὸ πρῶτο γράμμα γράψαμε κ' ὑπόγράφσαμε φαρδοὶ πλατιοί. Κ' ἀπ' τ' ἄλλο μέρος πὼς νὰ πιστέψομε ὅτι σας εἶναι ἀδιάφορο νὰ μάθετε μὲ τί ζῆλο μελετοῦμε τ' ἀρθρα σας καὶ τί ἐνέργειες φέρνουσι οἱ γνώμες σας στὰ μέρη μας.

Δὲν πιστέψομε νάναι τοῦτος ὁ καθαφτὸ σκοπὸς ποὺ γράφετε μὰ ὡστόσο θάναι κ' ἀφτὸς λέμε ἕνας.

Μὲ τὰ πολλὰ ἀποφασίσαμε νὰ σας ἐκθέσομε σὲ τοῦτο μας τὸ γράμμα τὸ πὼς ἡ ταχτικὴ κ' ὑπομονητικὴ συζήτησιν ξεδιαλυνε καὶ ξεχώρισε τοῦ καθενοῦ μας τὴ γνώμη. Θὰ δεῖτε πὼς ἐρεθνήσαμε κ' ἐμεῖς τὸ ἀρθρο σας μὲ τὰ σωστά μας· λίγο δὲ μὰς κόστισε ἡ ἔρευνα ἀφτῆ. Κλειστήκαμε καὶ πέρασε κατακέφαλα στὴ μελέτη. Καὶ κόπο δὲ λυπηθήκαμε

και κενό θυσίασαμε και τη ψαρκή μας και κάθε άλλη διασκέδαση παρατήσαμε και τις δουλιές μας ακόμη αμαλήσαμε. Σας αφήνω και το παρακινιστό έξοδο σε τσάγια κ' άλλη σπιτική καλοπέραση που καλεί το καθησίδ κ' ή συζήτηση.

Παρακαλώ να μας συχωρέσετε αν έβρετε εδώ κ' έχει κανένα μέρος λιγάκι άδρι. Ο φίλος μου έπιμενε και καλά να μεταχειριστούμε, και γράφοντας, το ίδιο ύφος που μεταχειρίζονταν εκείνος μιλώντας. Γλύκες και τσακισμάτα λέγει είναι καλά για τις συναναστροφές, για κείνους που θέλουν ν' άρσουν σ' όλο τον κόσμο. Σε ζήτημα όμως που δεν άφορα έμένα, έσένα και τον έρεβνητή, αλλά το έθνος, οι χρυσαιοφείς καλύτερα να λείπουν. Ένα Περσικό ρητό λέγει πως ή έβγνια στους τρόπους είναι νόμισμα που πλουτίζει εκείνον που το ζοδέει κ' όχι εκείνον που το λαβαίνει, κ' έμας ο σκοπός μας, όσο μικρούς κ' αν μας βλέπετε, είναι να πλουτίσουμε το έθνος.

Μά του λέγω, φίλε μου, ο έρεβνητής έκαμε μια έρεβνα ψυχολογική και πρακτική. Έ λοιπόν! πρακτικός πρέπει νασαι πρώτ' απ' όλα κ' έσύ, δηλαδή συμβιβαστικός, για να κερδίζουμε ψυχές.

Ο ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ —Νά με συμπαθές, Καλέ μου τι είδος πρακτική έρεβνα είν' άφτή, που μόνο καλές πράξεις μας διδάσκει, δεν τό καταλαβα. Όσο δά για ψυχολογική να ξέρεις πως ή έρεβνα ήταν μια διπλή άποτυχία. Μια που ήταν άσκοπος ο κόπος να έρεβνα και ξεταζει κανείς για πράματα που για να τάβρει, ίσα ίσα να μ'ην άρωτήζει κανένα έπρεπε. Όταν χάσεις κάτι δεν άρωτας εκείνους που έχεις ύποψία, παρ'ό το πολύ π'ας στην Πόλη στο περιφημο πηγάδι σκύβεις μέσα κοιτάζεις καλά ξανακοιτάζεις κ' ίσως κάτι ναβρεις. Η δέφτερη και μεγαλείτερη άποτυχία ήταν ότι ψυχολογική έρεβνα καθόλου δε μας χρειάζονταν.

—ΕΓΩ—Πρόσεχε, φίλε μου. Ο έρεβνητής σου λέγει πολύ καθαρά το σκοπό του. Δεν τον πρόσεξες, κακό για σένα. Αν ύπάρχη κάποια έλλειψις ουσιώδης, πηγάζουσα απ' αυτήν την σχολαστικήν μας ανατροφήν, είναι ή έλλειψις παρατηρήσεως. Πρόσεχε λοιπόν να μη φανείς κ' έσύ πως έχεις μια γενναία δόση από Νεοελληνικό Πνέμα...

—Ο ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ—Τι να σου πω, έτσι πολύ γενικό το τ'ίναξ' άφτό το ψεγάδι ο έρεβνητής και κακασυσταίνεται. Λες ναχει εξετάσει με τα νέα μέσα της επιστήμης, της ανθρωπομετρικής όπως τ'ην λένε, τόσο πολλούς νεοελληνες γραμματισμένους κ' άγράμ-

ματους για να βγαλει ή τέτιο βαρυσήμαντο συμπέρασμα; Έπειτα πιστεύεις να υπάρχουν έθνη άλάκερα που ναχουν έτσι γενικά έλλετώματα ή γενικά προτερήματα; Κάτι τέτιες γενικές εκφράσεις σαν ή λαϊκή ψυχή, ή ιδιοφυία έθνική, δε ξέρω μά έμένα το ελάχιστον μου φαίνονται σα δυσκολόπιαστα φαντάσματα. Μ' άς είναι. Έκείνο που με λύπη μου βλέπω είναι πως τ'ην εξήγηση που δίνει ο έρεβνητής, ότι δηλαδή το ψεγάδι άφτό «άφείλεται εις τ'ην σχολαστικήν ανατροφήν...» άμέσως τ'ην άρπαξες κ' έσύ στα σχολιά μας ούτ' ο νους μας ούτε το σώμα μας παίρνουν κανένα είδος ανατροφή και μόρφωση. Στα σχολιά μας μόνο μαθαίνουμε... Και δε θυμάσαι; είπαμε στο πρώτο μας γράμμα; Τα παιδιά μας δσα πάν στο σχολιό παθαίνουν μια τέτια άνακατωσιά στο νοητικό και στο λαλητικό τους ώστε ούτε να νοούν ούτε να μιλούν ούτε να γράφουν τίποτις σωστά μαθαίνουν. Το κακό άφτό δεν έρχεται λοιπόν απ' τ'η σχολαστική ανατροφή, άλλ' απ' τ'η σχολική γλώσσα. και δέν είναι έλλειψις παρατηρήσεως του νεοελληνικού πνεύματος» αλλά πάθημα του νοητικού και λαλητικού τ'ων νεοελλήνων που σπουδάζουν στα νεοελληνικά σχολιά.

—ΕΓΩ—Άς άρίσουμε παρακαλώ άφτις τις λεπτολογίες για το ελληνικό πνέμα κ' άς έρθομε σ' εκείνα που μας ενδιαφέρουν εδώ. Πολύ καθαρά σου λέγει ο έρεβνητής ότι σκοπός του είναι ή εξακρίθωσις τ'ων γεγονότων. Περιορίσου λοιπόν πρώτα να ιδεις αν τα γεγονότα που λέγει τά εξακρίθώνει ο έρεβνητής. Δέ βλέπεις τι λέγει κ' ο Buffon, ότι ή μόνη άληθής επιστήμη είναι ή γνώσις τ'ων γεγονότων;

—Ο ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ—Οι λεπτολογίες που λες ν' άρίσουμε δεν είναι πράματ' άδιάφορα. Σε μια έρεβνα, κ' έπιστημονική μάλιστα, πρέπει ν' άνοίξεις τα μάτια άμέσως απ' τ'ην άρχή. Όσο άφού το θέλεις άς παρατήσομε τα ψεγάδια κ' άς έρθομε στα γεγονότα και στην εξακρίθωση τους. Λυπούμαι για τον Buffon αν τούφυγ' ένας τέτιος λόγος. Λόγος που βγήκε παλε δε μαζιέβεται... «βιαστήκατ' όμως να τον μαζιέψετε ο έρεβνητής κ' έσύ. Γιατί να σου πω άμέσως κιόλας τ'η γνώμη μου, τ'ης επιστήμης το έργο μου φαίνετ' όλως διόλου διαφορετικό, αν θέλεις μάλιστα κ' αντίθετο. Αν δηλαδή δεν βρισκαμ' ένα τρόπο να μας γλυτώνει απ' άφτην τ'ην εξακρίθωση τ'ων γεγονότων ή μάθησή μας θάμενε πάντα σε μια μωροδίστικη στάση» επιστήμη δε θα γενιούνταν. Και για να μ'ην τα μακραίνουμε και για να με νοιώ-

σεις καλά άμέσως κιόλας ένα παραδειγμα, μεγάλο και σημαντικό. Μήπως νομίζεις ότι ο Νεύτων πέρασε τ'η ζωή του εξακρίθωνοντας μήλα και κάστανα, να πέφτουν καταγής; Μά μήπως τάχα είχε καν άνάγκη να τό κάμ' άφτό; Μετά τα πειράματα του Γαλιλαίου και του Πασκάλ ο κόσμος ήξερε πως και γιατί όλα τα επίγεια είχαν το ιδίωμα να πέφτουν καταγής. Πγιο πριν άκόμη, απ' τον καιρό του Κόπερник και του Κέπλερ είχαν καταλάβει πως ή γης κ' όλ' οι Πλανήτες είχαν σα μια όρμη να πέσουν κατά τον ήλιο. Να όλα τα γεγονότα εξακρίθωμένα. Τι εξακρίθωσε λοιπόν ο Νεύτων; Κ' όμως κάτι θάβρε για να του δώσουν τέτια πολυτίματα βρεθήκια σαν τ'ην άθανασία.

—ΕΓΩ—Μά, φίλε μου, στ' άστρα θα πάμε για να λύσομε το ζήτημα μας; Φυβούμαι μή σε λίγο γυρίσεις πίσω στον κατακλυσμό ή ανεβείς στον Πύργο της Βαβέλ.

—Ο ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ—Ευπρόδες είναι περιττές. Το ζήτημα πούχαμε να λύσομε είναι ζήτημα γενικότατο, άφού ενδιαφέρει εν' άλάκερο έθνος. Έ λοιπόν. Και το παραδειγμα το διαλέξα πολύ πολύ γενικό και συνάμα όλως διόλου διαφορετικό για να ιδεις τι κοινό συναμεταξύ τους μπορεί ναχουν δυο τόσο διαφορετικά ζητήματα. Κ' άφτό το κάνω με τ'ην πρόθεση να σου δείξω τι μας χρειάζεται στο δικό μας ζήτημα, παρατηρητικό δηλαδή ή μήπως καμμιά άλλη και πιο πολύτιμη ψυχική δύναμη. Έπειτα το παραδειγμα πάει λαμπρά εδώ γιατί, καθώς θα τόχεις άκουστά, ο Νεύτων και τόσο πολύ παρατηρητικό δεν πρέπει ναχε, άφού καθώς λέν πάντ' άφηρημένος, πολύ δυσκολέβουνταν να βρσκει το δρόμο απ' το σπίτι του ως τ'ην παραδοση, άμ' άλλαζε κατοικία. Μά ίσα ίσα με τ'η μεγάλη του άφηρημάδα κατάφερε τα κατορθώματα του. Όσο άφού δεν σ' άρσουν τ' άστρονομικά ή αν κουράζεσαι και στραβολαιμιάζεις κοιτάζοντας κατ' άπάνω, μπορούμε να ρίζομε τα μάτια μας μπρός μας, και θάβρομε όσα θέλεις άνάλογα παραδείγματα. Γιατί λες τάχα να π'ηρε ο Κυβιέρος τόση δόξα κ' άκόμη παραπάνω ο Δαρβίνος; Μεις στο τρομαχτικό άφτό πέλαγο, μεις στο χάος άφτό από μορφές και φαινόμενα που το λένε φύση οργανική, έτσι μόνο με τ'ην εξακρίθωση τ'ων γεγονότων για τιμόνι και πανι μπήκαν κ' άνοίχτηκαν και πήγαν ναβρουν;

—ΕΓΩ—Νάτα! δεν τάλεγα; άνεθήκαμε στο όρος Άορατ και σε λίγο θα μπορούμε στην Κιβωτό. —Ο ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ—Καλό είναι να μη ξεχνούμε

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετάφραση Έλίας Π. Βουτιερίδη

ΙΗ'. Κι' άφού πήγε στο έξοχικό, φόρεσε πλούσια φορέματα, και κοντά στον ίδιο τον πατέρα του καθίσαντας, τον άκουγε που τέτια έλεγε:

—Παντρεθήκα, παιδιά μου, πολύ νέος κ' όταν πέρασε λίγος καιρός, πατέρας, καθώς νόμιζα, ευτυχισμένος είχα γίνει. Γιατί είχα κάμει πρώτον ένα γιό, δεύτερη μια δυχατέρα και τρίτο τον Άστυλο. Θαρούσα πως άρκετ'η ήταν ή γενιά κ' άμα γεννήθηκε ύστερ απ' αυτά τούτο το παιδί, το πέταξα, βάνοντας μαζί του αυτά τα πράματα όχι για σημάδια παρ'ό για νεκρικά. Μά άλλα τ'ης τύχης τα γραμένα. Γιατί το μεγαλύ-

τερο παιδί κ' ή δυχατέρα απ' τ'ην ίδια άρρώστια τ'ην ίδια μέρα πέθαναν. Κ' έσύ με τ'ην έννοια τ'ω θεώνε μου γλύτωσες, για ναχουμε περισσότερους γεροκόμους. Μήτε λοιπόν έσύ να μου φυλάξεις ποτέ πάθος για το πέταμα, γιατί δεν τ' άποφάσισα θελοντας, μήτε κ' έσύ Άστυλε, να λυπηθείς ότι θα πάρεις ένα μεριδιο άντις όλη τ'ην περιουσία. Μά ν' αγαπάτε κ' ο ένας τον άλλο κ' όσο για πλούτια και με βασιλιάδες παραθγαίνετε. Πολλά χτήματα θα σας αφήσω και πολλούς αξίους δούλους χρυσάφι ασήμι κ' όσα άλλα πράματα έχουν οι πλούσιοι. Μόνο ξεχωρα τούτο το μέρος στο Δάφνη δίνω και το Λάμωνα και τ'η Μυρτάλη και τα γίδια που ο ίδιος τάβουκε.

ΙΘ'. Ένθ αυτός μιλούσεν άκόμη, ο Δάφνης, άφού πετάχτηκε άπάνου, είπε:

—Καλά που μου τα θυμήσες, πατέρα; πάω να ποτίσω τα γίδια, που βέβαια διασάμένα τώρα προσμένουν το σουραύλι μου, κ' έγω εδώ χάμου κάθουμαι.

Όλοι γλυκογέλασαν γιατί, αν κ' είχε γίνει άρέντης, ήθελε ναάνει άκόμη γιδάρης κ' έστειλαν κάποιον άλλο να φροντίσει για κείνα. Κι' άφού έκαναν θυσία στο Σωτήρα Δία έτοιμαζαν τραπέζι. Στο τραπέζι αυτό μονάχα ο Γνάθωνας δεν ήρθε, παρ'ό με φόβο στο ναό του Διόνυσου και τ'η μέρα έμεινε και τ'η νύχτα σαν παρακαλεστής. Κι' όταν γλήγορις όλοι έμαθαν, ότι ο Διο-

νυσοφάνης βρήκε γιό κ' ο Δάφνης, ο γιδάρης, άρέντης τ'ω γιδώνε βρέθηκε, με τα χαράματα όλοι έτρεχαν από κάθε μεριά για να χαρουν μαζί με το παλληκάραι και στον πατέρα του χαρίσματα φέρνοντας και πρώτος απ' όλους ο Δρύαντας, που άνάθρεφε τ'η Χλόη. Ο Διονυσοφάνης τους κρατούσεν όλους να καθήσουν ύστερις απ' τ'η χαρά και στή γιορτή κ' είχαν έτοιμαστει πολύ κρασί, πολλά ψωμιά, πουλιά του βάλτου, γουρνακία γαλατερά, γλυκίσματα λογιω-λογιω και σφαχτά πολλά στους διαφεντεφτάδες του τόπου θεούς θυσιάζονταν. Τότες ο Δάφνης, άφού μάζιψεν όλα τα τσοπάνικα πράματά του, τα μοίρασε σαν τάματα στους θεούς: στο Διόνυσο αφιέρωσε το ταγάρι και το τομάρι στον Πάνα το σουραύλι και το παγιαύλι τ'ην άγκλίτσα στις Νύφες και τα καρδάρια, που ο ίδιος τάχε φτιάσει. Μά τόσο τα γνώριμα ήταν πιο γλυκά από τ'ην άσυνήθιστη ευτυχία, που εκλαιγεν, όταν χωρίζονταν καθέν' απ' αυτά και μήτε τα καρδάρια τα κρέμασε προτού ν' άρμείξει, μήτε το τομάρι προτού να τό φρέσει, μήτε το σουραύλι προτού να τό παίξει, μά τά φίλησεν όλ' αυτά και τα γίδια χαίρέτισε και τους τραγους φώναζε με τ' όνομά τους. Κι' απ' τ'ην πηγή άκόμη έπιε, γιατί πολλές φορές είχε πιει και με τ'η Χλόη. Δέ φανέρονεν όμως άκόμη τον έρωτά του, ζητώντας εύκαιρία γι' αυτό.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ
Ο ΒΕΡΥΚΙΟΣ

Ένα μεσημέρι μ' αντίπαλο ο Βερύκιος απόξω από το Ζαχαροπλαστείο του Μανιατάκη, στην Ομόνοια. Κάθισε, πήρε μιὰ μαστίχα και μιλήσαμε για το Λουκόπουλο. Ήταν ο ήρωας τής ημέρας. Του είπα τὴ γνώμη μου γι' αυτόν, τὴν παραδέχτηκε μὰ πρόσθεσε:

- Τὸν ἀφιλότιμο! Μὲ κατέστρεψε!
- Ὁ Λουκόπουλος; Γιατί; Τὸν ρώτησα.
- Νὰ, ἐγὼ γινε λούστρος καὶ δὲ μπορῶ νὰ γίνω τῶρα γῶ, ποῦ τόσο κριρὸ τὸ σκέφτομαι!...
Γέλασε. Ὁ Βερύκιος θάθελε νὰ χωρατέψα τὰ συνήθιζε τέτοια χωρατά. Χωράτεψα κ' ἐγώ:
- Τοῦ λόγου σου τὸ σκέφτουσα, μὰ ὁ Λουκόπουλος τῶκανε! Βλέπεις, εἶναι γραμμένο, πάντα νὰ ξεπερνᾶν τοὺς σκεφτικοὺς, οἱ ἀποφασιστικοὶ ἄνθρωποι!

Ξαναγέλασε ὁ Βερύκιος κ' ἔφυγε. Ένα βράδυ, τὴν περασμένη δδομάδα, μουῖφερε τὸ χαμπέρι ὁ Βαυτεριδῆς στὸ γραφεῖο.

- Τάμαρες; Ὁ Γερό-Βερύκιος ἐγινε λούστρος! Δὲ συγκινῆθηκα - τὸ ξεμολογιέμαι. Ἄν δὲν εἶχε προσηγηθῆ τὸ πραξικόπημα τοῦ Λουκόπουλου, ἴσως καὶ νὰ δάκρυζα. Μὰ τώρα οὔτε νὰ χαμογελάσω δὲν κατορθῶσα. Μοῦ φάνηκε λίγο θεατρικὸ τὸ κάμμα τοῦ καμμένου τοῦ Βερύκιου καὶ στραβομουτσούνιασα. Τὸ στραβομουτσούνισμά' αὐτὸ τὸ μετάφρασα σὲ δύο τρίτα πικρὰ λόγια ποῦ γράφα τὸ ἴδιο βράδυ σὲ κάποιο σεβαστὸ μου φίλο γιὰ τὸν Βερύκιο.



Σὰν σκόνησε, δὲ θὰ τοῦ πῶ τύφλα τὸν φτάνουν τὰ χρονολογήματα ποῦ τοῦ ἀδειασαν κατακέφαλα οἱ φιλόσοφοι τοῦ καθημερινοῦ τύπου. Δὲ θὰ προσθέσω κ' ἐγὼ στὰ τόσα βράσανά του καινομηγιο χρονολογήματα. Θὰ πῶ μοναχὰ δύο λόγια γιὰ κείνους ποῦ τὸν ἀφήσαν, τώρα στὰ γεράματά του, νὰ γίνη λούστρος.

Τὸν Βερύκιο τὸν ἔκανε λούστρο ὅχ' ἡ ἀφοσιωσὴ του στὸν ἀγῶνα τῆς Δημοτικῆς, ὅπως εἶπε ἀερολογώντας ὁ Μαρτζάκης, ἀλλ' ἡ Πολιτικὴ. Έδούλεψε ἀλλοτε σ' αὐτὴ τὴν πόρνη, καὶ τὴν πίστευε. Καὶ νὰ τώρα ποῦ ἡ πίστη του αὐτῆ, ἡ ἀνοήτη, τὸν κατάντησε λούστρο.

Όταν ἐβγάζε ἀλλοτε τὸν «Πατριώτη» στὴ Ζάκυνθο, ὁ κόντε-Ρώμας τάνοιξε τὴν ἀγκαλιά του. Φιλιά, τσιμπούδια, παράδες, ταξίματα, ὅ,τι ἠθέλε καὶ δὲν ἠθέλε ὁ Βερύκιος. Ἄφεντη μου, τὸ σπῆτι μου δικό σου! Σκλάβος σου, Τζόγια μου, σ' ὅ,τι διατάξεις!

Ήταν δύναμη τότε ὁ Βερύκιος κ' ἡ Πολιτικὴ τὸν εἶχε ἀνάγκη. Κι' ὁ ἀγαθὸς ὁ Βερύκιος μέθυσε. Κ' ἐτοῖ τὴν ἐπαθε. Δὲ σκέφτηκε, βλέπετε, πῶς ἡ Πολιτικὴ εἶναι σὰν τὴ παλιогυναῖκα κείνη ποῦ σ' ἀγκαλιάζει, ὅσο νοιώθει τὴν τόσην σου γιομάτη, καὶ σοῦ κλείνει τὴν πόρτα κατάνουτρα, ἅμα ὁρῆ πῶς ἡ τόσην σου ἐμεινε παννὴ μὲ παννί. Καὶ τὴν Πολιτικὴ, καθὼς καὶ τὴν παλιогυναῖκα, πρέπει νὰ τὴς φασκελώνης σταν σ' ἐχουν ἀνάγκη, σταν βροντᾶν, νὰ ποῦμε, ἡ τόσην σου, γιὰ νὰ μὴν προφτάσουν νὰ σὲ φασκελώσουν αὐτές. Κι' ἂν δυστυχῆσες τότε, κι'

σοχὴ, ξέταζε τὰ λόγια τοῦ Δρύαντα κ' ὅταν εἶδε καὶ τὰ σημάδια, ποῦ τοῦ παρουσίασε, τὰ δόλοχρυσὰ ποδήματα, τὰ βρακάκια, τὴ φασκιά, ἀφοῦ φώναξε τὴ Χλόη, τῆς ἔλεγε νὰ κάνει καρδιά, γιατί ἔχει πιά ἄντρα καὶ γλήγορα θὰ βρεῖ τὸν πατέρα της καὶ τὴ μητέρα της. Κι' αὐτὴν, ἀφοῦ τὴν πῆρε μαζί της ἡ Κλεαρίστη, τὴνε στόλιζε σὰ γυναίκα πιά τοῦ γιοῦ της. Μὰ τὸ Δάφνη, παίρνοντάς τον κατὰ μέρος ὁ Διονυσιοφάνης μονάχο, τότε ρωτοῦσεν ἂν εἶναι παρθένα Κι' ἅμα κείνος ὀρκίζονταν ὅτι δὲν εἶχε γίνει τίποτις περισσότερο ἀπὸ τὸ φιλὶ καὶ τοὺς ὄρκους, ἀφοῦ χάρηκε γιὰ τὸν ὄρκο τοὺς καθίζε στὸ τραπέζι. Τότες λοιπὸν μπόρεσαν νὰ ἰδοῦν ποιά εἶν' ἡ ὀμορφιά, σταν στολιστεῖ. Γιατί ἀφοῦ ντύθηκεν ἡ Χλόη κ' ἔδεσε τὰ μαλλιά της ἀπάνου κ' ἐπλυσε τὸ πρόσωπό της, τόσο ὀμορφότερη φάνηκε σ' ὄλους, ποῦ κι' ὁ Δάφνης μὸλις τὴνε γνώρισε. Μποροῦσε νὰ ὀρκιστεῖ κανένας καὶ χωρὶς τὰ σημάδια, ὅτι τέτοιας κόρης δὲν ἦταν ὁ Δρύαντας πατέρας. Μὰ κι' αὐτὸς ἦταν ἐκεῖ κ' ἐτρῶγε μαζί μὲ τὴ Νάπη, ἔχοντας παρὰ σὲ ξεχωριστὸ τραπέζι τὸ Λάμωνα καὶ τὴ Μυρτάλη. Παλε λοιπὸν τὶς ἀκόλουθες μέρες θυσιάζονταν σφαχτὰ κ' ἐδιναν τραπέζια, καὶ κρεμοῦσε τσίματα κ' ἡ Χλόη τὰ δικὰ της τὸ σουραῦλι, τὸ ταγάρι, τὸ τομάρι, τὰ καρδάρια. ἔχουσε κρᾶσι καὶ στὴν πηγὴ, ποῦ ἦταν στὸ σπήλιο, γιατί

ἂν πῆς ἀπὸ πείνα ἢ ἀπὸ μαρᾶζι, ἔχεις τούλαχι-στο σὴν παρρηγοῖα τῆς ἐξωῆς ἀντὶς νὰ βρωχῆς, πῶς ἔσπασες μοῦτρα ἀντὶς νὰ ὄης τὰ δικὰ σου σπα-σμένα, πῶς ἔλυγιδες γόνατα ἀντὶς νὰ λυγίσης τὰ δικὰ σου.

Ὁ Βερύκιος, καὶ κάθε ἄλλος εὐκολόπιστος σὰν κι' αὐτόν, πῆρε τὴν πόρνη Πολιτικὴ γιὰ Ρωμαῖα Λουκρητία. Τὴν προσκύνησε καὶ τὴν πίστευε. Καὶ ἡ Λουκρητία του στὸ τέλος, γιὰ νὰ τοῦ πληρῶσῃ τὴν ἀφωσιωσὴν του, τοῦδαλε γιὰ βραχίλι τὸ κασελάκι τοῦ λούστρου στὰ χέρια.



Παιδὶ ἀκόμα, σταν πρωτοβγήκα στὸν κόσμο, γνώρισα τὸ Ραμπαγᾶ. Θουμαστής του πρῶτα, ἔγινε ὕστερα φίλος τὸν ἀδερφικός, σύντροφος τοῦ ἀχώριστος, σὺννεργάτης τοῦ ἀφοσιωμένος. Τὸν ἔβλεπα νὰ θριαμβεύρ, νάγαπιεται ἀπ' ὄλο τὸν κόσμο, νὰ τιμῆται, νὰ θαμᾶζεται καὶ τὸν ζήλευα. Τὰ πιστεύα αἰὼνιὰ δλ' αὐτά, παιδὶ καθὼς ἤμουν τότε ἄμυαλο, καὶ τὰ εἶδα ἐφημερὶ καὶ μάταια, μονάχα σταν εἶδα τὸν δυστυχισμένο φίλο μου νὰ ἔρχεσται ἀπ' ὄλους στὴν δυστυχία του καὶ νὰ φτεῦρ μιὰ σφαῖρα στὰ μελλίγγια του γιὰ νὰ ποθᾶνρ λεύτερος, ὅπως καὶ λεύτερος ἐζησε.

Δὲ θὰ τὸν ξεχάσω ποτε τὸ λόγο πᾶφησε στὸν ἀδερφοῦ του, δικαιολογώντας τὴν αὐτοκτονία του: «Ἄφοῦ ὄλοι μ' ἐγκατέλειψαν, τί νὰ κάνω;»

Ὁ λόγος αὐτὸς μ' ἄνοιξε τὰ μάτια, μοῦ χρησίμεψε γιὰ ὀδηγὸς στὴ ζωὴ. Καὶ πιστὸς ὀδηγὸς ὄυτε μὲ γέλασε, οὔτε θὰ μὲ γέλαση ποτε. Πάντα τὴν ἄληθεια θὰ μοῦ δείχνῃ. Πάντα θὰ μοῦ φωνάζῃ πῶς ὁ θαυμασμός κ' ἡ ἀγάπη κ' ἡ ὑποστήριξη ποῦ μὰς δείχνουν οἱ ἄνθρωποι, σταν ἔχουν τὴν ἀνάγκη μας, δὲν εἶναι καμμια σιγουριά γιὰ τὸ μέλλον, καὶ πῶς τὰ τέτοια κεφάλαια ἔξοδιαζονται γλήγορα, ἂν δὲν τὰ καλοδιαχειριστῆς, ἂν τὰ πιστέψης γι' ἀνεξάντλητα.

Μ' ἕνα τέτοιο ὀδηγὰ τίμιο καὶ εἰλικρινῆ, καὶ λούστρος νὰ καταντῆσῃ, δὲ θὰ καταριέσαι κανένα δὲ θὰ τὰ βαρῆς μὲ τὸν κόσμο, παρὰ θὰ κανῆς ἴσυχια ἴσυχια, τὴ δουλίτσα του, πικροχαμογελάωντας καὶ σιγοψηφίζοντας!

- Τέτοιοι εἶναι ὁ παλιόκοσμος!

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΚΡΙΚΟΙ ΔΙΑΔΟΓΟΙ

Η ΣΚΗΝΗ ΣΤΑ ΟΥΡΑΝΙΑ

Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ. Ποιὸς εἶσαι ἐσύ;

Γρηγ. Ξεν. Ὁ Ξενόπουλος.

Ἀρχάγγ. Γαβρ. Καὶ τί γυρεύεις ἐδῶ;

Γρηγ. Ξεν. Νὰ μῶ στὸν Παράδεισο.

Ἀρχάγγ. Γαβρ. Μπᾶ! Καὶ πῶς;

Γρηγ. Ξεν. Μὰ ξέρεις, εἶμουν ἀπὸ τοὺς καλοὺς κριτικούς, καὶ ζητούσα τὴν ἀλήθεια πάντα.

Ἀρχάγγ. Γαβρ. Αἴ, καὶ τὴν ἔβρισκες;

Γρηγ. Ξεν. Ἀκούς, λέει; Πάντα κείς τὸ μέσον» τὴν ἔβρισκα. Μαλιστὰ τῷ γράφα αὐτὸ καὶ στὰ «Παναθηναῖα», τότες ποῦ ἔκρινά τοὺς «Ἰσαύρους».

Ἀρχάγγ. Γαβρ. Χμ! Τὸ διάβασα ἐκεῖνο τὸ φύλλο. Τῷ φερε ἐδῶ μαζί του ὁ Μποντιτσέλης Ἐπισκοπόπουλος, ὁ Κινέζος.

Γρηγ. Ξεν. Καὶ μπᾶκε μέσα αὐτός;

Ἀρχάγγ. Γαβρ. Τὴ δουλειά μας τώρα νὰ δοῦμε. Ἐοῦ ἔγραφες πῶς εἶναι καλοὶ οἱ «Ἰσαυροὶ» ἐπειδὴ «ἡ ἀλήθεια εὐρίσκειται πάντοτε εἰς τὸ μέσον». Παρὰκ τω λές πῶς ἔχουν κ' οἱ «Ἰσαυροὶ» τίς σχολαστικές ὑπερβολές τους καθὼς ἔχουν καὶ τὰ δημοτικὰ ἔργα. Πᾶει νὰ πῆ, οἱ «Ἰσαυροὶ» δὲν εἶναι «εἰς τὸ μέσον». Τὶ πράγματα εἶναι αὐτά;

Γρηγ. Ξεν. Μὰ ξέρεις, ὁ Κριτικὸς πρέπει πάντα κάτι νὰ πῆ, καὶ νὰ παινέσῃ, καὶ νὰ ψεῖξῃ...

Ἀρχάγγ. Γαβρ. Ἐπρεπε νὰ πᾶς ἴσια στὴν Κόλαση γι' αὐτίς τίς ἀνοησίες ποῦ λές. Ἐπειδὴ ὅμως λές πῶς γυρεύεις τὴν ἀλήθεια, καὶ τὴν ἔβρισκες κείς τὸ μέσον», συλλογίζουμαι πῶς κατὰ τὸ δικό σου τὸ σύστημα ὁ Παράδεισος εἶναι ὑπερβολή, ἡ Κόλαση εἶναι ὑπερβολή, λοιπὸν νὰ πᾶς στὸ Πουργατόριο ποῦ βρίσκεται «εἰς τὸ μέσον,» καὶ νὰ κοιτάζῃς τὸν ἀφαλὸ σου ποῦ βρίσκεται κι' αὐτός κείς τὸ μέσον», ἴσα μὲ νὰ βάλῃς γνώση. Καὶ τότες βλέπουμε.

Ἀρχ. Γαβρ. Ἄλλος παλι! Πίσω, πίσω! Ποῦ πᾶς;

Μιστρ. Πᾶω μέσα... στὸν Παράδεισο... Εἶμαι ἅγιος ἄνθρωπος.

Ἀρχ. Γαβρ. Στάσου δὲ πρῶτα νὰ δοῦμε. Πᾶς σὲ λένε;

Μιστρ. Μιστριώτη.

Ἀρχ. Γαβρ. Καὶ τί δουλιὰ ἔκανες;

Μιστρ. Ἀνθρώπος γραμμάτων.

Ἀρχ. Γαβρ. Πίσω! Ἐδῶ δὲν ἀφίνουμε ἀνθρώπους γραμμάτων

Μιστρ. Πᾶς δὲν ἀφίνετε; Ἐγὼ εἶδα τὸ Χατζίδακι κι' ἔμπαινε.

Ἀρχ. Γαβρ. Ὁ Χατζίδακις ἄνθρωπος γραμμάτων; Ὁ Χατζίδακις δὲν εἶταν ἄνθρωπος γραμμάτων; Ὁ Χατζίδακις εἶταν ξυλοσκίστης. Πίσω!

Δροσίνης. (Ἐρχεται σιγὰ σιγὰ) Πολλὰ τὰ ἔτη σου.

Ἀρχ. Γαβρ. Προσκυνῶ. Τί ἀγαπᾶς;

Δροσ. Μοῦ λές, παρακαλῶ, ἂν ἔχει ἀφτοῦ μέσα πατριωτικὲς ἐπιτροπές;

μονομίας καὶ γιὸ καὶ νύχη γιατί τίς θάμπωσε καὶ κείνες τῆς Χλόης ἡ ὀμορφιά, ποῦ δὲ μπορούσε νὰ βρεθεῖ σ' ἄλλη. Μὲ λίγα λόγια ὄλ' ἡ πολιτεία πήγαινε νὰ ἰδεῖ τὸ παλληκάρι καὶ τὴν κοπέλλα καὶ καλοτύχιζαν ἀπὸ τὰ τῶρα τὸ γάμο. Κ' εὐχόντουσαν καὶ ἡ γενιά τῆς κόρης ὀμοια μὲ τὴν ὀμορφιά της νὰ βρεθεῖ καὶ γυναῖκες πολλές ἀπὸ τίς πολὺ πλούσιες παρακαλοῦσαν τοὺς θεοὺς ν' ἀποδειχτοῦν αὐτίς μητέρες δυχατέρας τόσο ὀμορφης.

ΚΕ'. Μὰ ὁ Διονυσιοφάνης, ἀφοῦ ὕστερις ἀπὸ μεγάλη σκέψη βυθίστηκε σ' ὕπνο βαθύ, τέτιο ὄνειρο εἶδε. Τοῦ φάνηκε πῶς οἱ Νύφες παρακαλοῦσαν τὸν Ἐρωτα νὰ στρέξῃ πιά τὸ γάμο τους καὶ πῶς ἐκεῖνος, ἀφοῦ λασκάρισε τὸ δοξάρι του καὶ τ' ἀπίθωσε κοντὰ στὴ δοξαροθήκη, πρὸσταξε τὸ Διονυσιοφάνη σ' ὄλους τοὺς πρῶτους τῆς Μιτυλήνης νὰ κάνει τραπέζι κ' ὕταν γεμίσει τὸ τελευταῖο ποτήρι, τότε νὰ δείχνει σὲ πᾶσα ἕνα τὰ σημάδια. Κ' ὕστερις νὰ τραγοῦδοῦν τὰ τραγοῦδι τοῦ γάμου. Αὐτὰ ἰδόντας κι' ἀκούσαντες, σκόνεται χάρματα, κι' ἀφοῦ πρὸσταξε νὰ ἐτοιμαστεῖ πλούσιο τραπέζι ἀπὸ ὄ,τι βγάει ἡ γῆ, ἡ θάλασσα κ' οἱ λίμνες καὶ τὰ ποτάμια, ὄλους τοὺς Μιτυληνιοὺς ἀρχόντους τοὺς καλοῦσε. Κι' ὅταν πιά ἦταν νύχτα καὶ εἶχε γεμιστεῖ τὸ κροντήρι, ποῦ κάνουν μὲ δαῦτο σπονδές στὸν Ἐρμη, ἕνας δούλος φέρονε μέσα σὲ δίσκο

Αρχ. Γαβρ. Όχι, δεν έχει. Γιατί;
Δροσ. Τίποτα, με συγχωρείς. Κάποιος μου είπε πως άφτου είναι ο Παράδεισος. Μα πρέπει να με γέλασε (Φέβγει γλήγορα γλήγορα).

Αρχ. Γαβρ. Ηιός τάχα νάναι πάλι άφτός ο σπανός που μάς κοπιάζει;

Βικέλιος. Ταπεινότατος (του δίνει τή χαρτα του).

Αρχ. Γαβρ. (διαβάζει). «Δημητράκιος Νικέλιος πρόεδρος». Ω σημαντικό πρόσωπο! Πρόεδρος σου λέει άλλος. Και τί πρόεδρος παρακαλώ;

Βικέλι. Γενικός πρόεδρος. Αν έχετε κανένα Σωματείο κι' εδώ, ως πούμε καμιά Έθνική Έταιρία, είμαι έτοιμος να προσδρέψω. Έχω μαλιστα και τή Γραμματεία πρόχειρο που δι' ή' άργήσει να φανεί... Τέτοιον άγιου ανθρώπου δεν του κάνει ο κάτου κόσμος, όπως μήτ' έμένα.

Αρχ. Γαβρ. Μη μιλείς τόσο, ακόμα δεν έγινε κι' εδώ Πρόεδρος. Πές μου. Είσαι Ισπανός, υποθέτω;

Βικέλι. Όχι, Έλληνα.

Αρχ. Γαβρ. Τότες γιατί είσαι ξουρισμένος;

Βικέλι. Είναι από τα πολλά τα λόγια του Δροσίνη.

Αρχ. Γαβρ. Και που καθόσουνα;

Βικέλι. (Τό λέει νόστιμα, όπως συνειθίζει πάντα). Έγώ, κύριέ μου, μη ρωτάτε, είχα έναν πόδα στας Αθήνας και τήν άλλον στο Παρίσι.

Αρχ. Γαβρ. Στάσου, στάσου! Έσύ λοιπόν θά είσαι που είχαμε παράπονα πικρά από τους Σικελιώτες. Είσαι σημαδεμένη ψυχή. Δέ μπορείς να μπεις αν δε δώ το διαβατήρι σου. Έχεις;

Βικέλι. Μαλιστα Έγώ πάντα όλα τάχω τάχτικα. Ορίστε

Αρχ. Γαβρ. (διαβάζει) «Ο κομιστής των γραμμάτων τώνδε, τουπίκλην Δημητράκιος Νικέλιος, «το επάγγελμα πτωχός το πνεύματι κ.τ.λ.» Αν άφτό είναι το επάγγελμά σου, έχεις δικαιώματα. Κόπιασε μέσα.

Βικέλι. Έφχαριστώ. Με συγχωρείτε όμως μια στιγμή. Θέλω να πάω κι' αντίκρυ πρώτα... ν' άφισω μια χαρτα.

Αρχ. Γαβρ. Αντίκρυ; που αντίκρυ;

Βικέλι. Στο κ. Βελζεβούλ. Βλέπετε, πλειοψηφεί.. δε θέλω νάν τα χαλάσω μαζί του.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

άσημένο τα σημάδια κι' αρχίζοντας από δεξιά τ' άδειχνε γύρω σ' όλους. Από τους άλλους λοιπόν κανένας δεν τ' άγνώρισε· μα κάποιος Μεγακλής, που για τα γερατιά του ήταν στην άκρη του τραπέζιου, καθώς τ' είδε και τ' άγνώρισε, παραπολύ δυνατά φώναξε:

—Τι είν' αυτά που βλέπω; τι μου γίνηκες κοριτσάκι μου; τάχατις κι' εσύ ζής; ή τα πήρε αυτά κανένας βοσκός εύρόντας τα κατά τύχη; Παρακαλώ σε, Διονυσιοφάνη, πές μου: από πούθ' έχεις τα σημάδια; Μη ζηλέψεις να βρω κι' εγώ τήν κόρη μου ύστερ' από τό Δάφνη.

Κι' άφου ζήτησεν ο Διονυσιοφάνης να είπει κείνος πρώτα πως τό παράρριξε τό παιδί του, ο Μεγακλής χωρίς να κατεβάσει καθόλου τή φωνή του, είπε:

—Είχα λίγο βιός προηγήτερα, γιατί όσα είχα τ' άξόδεψα φτιάνοντας θεάτρα κι' άρματόνοντας κάτεργα. Όταν γίνονταν αυτά, έκαμα ένα κορίστι· μη θέλοντας να τ' αναθρέψω φτωχικά, άφου τό στόλισα μ' αυτά τα σημάδια, τό πέταξα, ξέροντας, ότι πολλοί άποθυμούν να γίνουν και με τέτιο τρόπο πατέρες.

ΣΤΗΝ ΑΜΜΟΥΔΙΑ

Στήν άμμουδιά που άπλώνονται σα λιχνα βελουδένια τα κύματα κι' οι στέλις τους λάμπουνε σαν άχάτες, που ή χμάικρα με τό κρυφό βιολι κοιμάει τήν έννοια, κοιμοσύνται ύπνο γαλήνιον οι άποσταμένοι άργάτες. Τόνειρο μέσ' στάν ύπνο τους σαν άστρο άργοχαράζει —ώ ή ψυχή λιμάνι της σα βρίσκει τέτοια κλίση— κι' ο ήσκιος μου ο βέβηλος σαν άπερνάω ταραζει θαρρώ τήν άγια του ύπνου τους όλαπαλη γαλήνη.

Πειραιεύς

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΩΓΡΑΣ

ΕΝΑΣ ΛΟΓΟΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΠΑΓΓΕΛΘΗΚΕ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ

«Διαβάζω, Κύριε, τό βιβλίο, αλλά δεν τό καταλαβαίνω· τ'ά λέει: πολύ ελληνικά».

Ένας μαθητής.

«Οι διδάσκαλοι πάντων τών έπαρχιών...»

Ένας γυμνασιάρχης.

Συνήθεια έπεκράτησε, Κύριοι, νάρχίζουν τους λόγους των οι ρήτορες με ρητά. Τα ρητά μου εγώ δεν τ'ά πήρα ούτε από τόν Ισοκράτη ούτε από τό Θουκυδίδη, και όμως, μέλο τό σεβασμό που έχω στους μεγάλους μας προγόνους, να μου επιτρέψετε να φρονώ, πως από κεί που τ'ά πήρα τ'ά δικά μου τ'ά ρητά, έχουν μεγαλύτερη πρακτική άξία για τήν παρούσα περίσταση.

Τό πρώτο τό πήρα από τό στόμα ενός μαθητού της Αης του Έλληνικού. Ο μαθητής αυτός, μια μέρα που δεν ήξερε μάθημα, άπολογούμενος για τήν άμελετησιά του, μου είπε αυτόν τό λόγο με πολλή ντροπή και ταπεινώση, χωρίς να φαντασθή πως εκείνην τή στιγμή δεν ήτανε κατηγορούμενος παρά κατήγορος, και ότι άπήγγελε από μέρος όλου του μαθητικού κόσμου τήν καταδίκη του συστήματός μας.

Τό δεύτερο ρητό είναι περιττό να σας πώ από που τό πήρα. Τό έχετε άκούσει όλοι σας σ' αυτό δέ τό Συνέδριο από τό στόμα του προλαλήσαντος διακριμένου Έλληνιστού και συγγραφέως πολλών διδακτικών βιβλίων, βιβλίων βέβαια από κείνα που τ'ά

διαβάζει αλλά δεν τ'ά καταλαβαίνει τό κακόμοιρο τό παιδί, γιατί τ'ά λένε «πολύ ελληνικά».

Με τ'ά δύο αυτά ρητά, που βαστούν άπ' τις δύο αντίθετες άκρες της εκπαιδευτικής κλίμακος, από ένα μικρό μαθητή κι' από ένα μεγάλο και τρανό γυμνασιάρχη, με τ'ά δύο αυτά ρητά θέλω να σας πώ, αξιοίτιμοι Κύριοι, πως ανάμεσα στα πολλά και ωφέλιμα πράγματα που έσυζητήσατε και άποφασίσατε, ξεχάσατε κάτι. Ξεχάσατε που τό βιβλίο, έξόν άπ' τήν καταλληλη ύλη και τήν έξωτερική όμορφιά, χρειάζεται και καταλληλη γλώσσα.

Με τό βιβλίο, πρώτο, θέλουμε να μάθη τό παιδί νέα πράγματα· άμεσο συμπέρασμα μου φαίνεται πως τό βιβλίο πρέπει να είναι γραμμένο σε γλώσσα που να τήν καταλαβαίνει τό παιδί όσο γίνεται καλύτερα. Κι' άκόμη αυτή είναι ή πιό ταπεινή, ή πιό υλική όψη του ζητήματος. Με τό βιβλίο ζητούμε κι' άλλο πράγμα ύψηλότερο, γενικώτερο, πνευματικώτερο. Ζητούμε να κατακτήσουμε τήν ψυχή του παιδιού για να τή διαπλάσουμε, ζητούμε να κεντήσουμε τήν όρεξη του παιδιού προς τή μάθηση, ζητούμε να νανήσουμε μέσα του μια φλόγα προς κάθε πράγμα καλό κι' όρατο, μια φλόγα που ή ζέστη της να τό θερμαίνει όλες τις ήμέρες της ζωής του. Ζητούμε να τό υπνωτίσουμε και να του υποβάλουμε τήν άγάπη για τήν πατρίδα του, τό θαυμασμό και τήν υπερηφάνεια για τήν ιστορία της, τόν ένθουσιασμό και τήν πεποίθηση για τό μέλλον της.

Αλλά για να γίνουν όλ' αυτά, πρέπει τό βιβλίο να μιλή στην ψυχή του παιδιού. Πολύ σωστά παρατηρήσατε πως έχει μεγάλη επίδραση ή μορφή του βιβλίου ή έξωτερική. Βέβαια! Έγώ ο ίδιος, που ξέρω να ξεχωρίσω τήν πνευματική άξία ενός βιβλίου από τήν έξωτερική του όμορφιά, και όμως πολλές φορές δεν κατορθώνω να διαβάσω ένα βιβλίο, γιατί είναι κακά τυπωμένο. Πόσο μάλλον τό παιδί, που δεν έχει τή δύναμη να κάμη αυτό τό ξεχώρισμα. Μα γιατί, άγαπητοί μου Κύριοι, κοντά σ' αυτήν τήν παρατήρηση δεν έκάματε και τούτη τήν άλλη, αν και συγγενεύει τόσο πολύ: πως πρέπει και ή γλώσσα του βιβλίου, όμοια με τήν έξωτερική του μορφή, νάχη τήν ιδιότητα να μην κρυώνη τήν καρδιά του παιδιού, να μη γεννά μέσα της τήν αντίπαθεια;

Και ποιά είν' ή γλώσσα εκείνη που θα μπη στην καρδιά του παιδιού και θα κερδίση τή συμπάθειά του; Ποιά είν' ή γλώσσα που θα σφιχτοδέση μια ψυχή κι' ένα βιβλίο με τ'ά μεταξένια νήματα της άγάπης, και θα τ'ά κάμη σα δυό συντρόφους άχώριστους. Ποιά

Και κοίτουσαν στο σπήλιο τ'ω νυφώνε, μπιστεμένο στίς θεές· μα έμένα με πλεμύριζαν κάθε μέρα τ'ά πλούτια, χωρίς ναχω κληρονόμο· γιατί δεν είχα πιά τήν τύχη μήτε καριτσιού να γίνω πατέρας, μόνε, σα να με περιγελοσσαν οι θεοί, μούστελναν τή νύχτα όνειρα, που μου φανέρωναν ότι πατέρα θα με κάμει ένα κοπάδι.

ΚΣΤ'. Φώναζε ο Διονυσιοφάνης δυνατότερ' από τό Μεγακλή, κι' άφου πετάχτηκε άπάνου, φέρνει μέσα τή Χλόη, πολύ όμορφα στολισμενη, και λέει:

—Τούτο τό παιδί παραπέταξες· αυτή τήν παρθένα μια προβατίνα με τήν έννοια τ'ω θεώνε σου τήν αναθρέψε, όπως μια γίδα τό Δάφνη μου. Πάρε τ'ά σημάδια και τή θυγατέρο σου· μα παίρνοντάς τινε δόσε τη στο Δάφνη γυναίκα· και τους δυό τους πετάξαμε· και τους δυό τους βρήκαμε· για τους δυό νοιάστηκαν ο Πάνας κι' οι Νύφες κι' ο Έρωτας.

Παραδέχονταν τ'ά λόγι' αυτά ο Μεγακλής και τή γυναίκα του τή Ρόδη έστειλε και φώναζε, και τή Χλόη στην άγκαλιά του κρατούσε· και κοιμήθηκαν μένοντας αυτό. Γιατί ο Δάφνης όρκίζονταν, πως δε θ' αφήσει σε κανέναν τή Χλόη, μήτε στον ίδιο τον

πατέρα του. Κι' όταν ξημέρωσε συφώνησαν και γύρισαν πάλε στην έξοχή. Γιατί τό ζήτησαν αυτό ο Δάφνης κι' ή Χλόη, μην υποφέροντας στην πολιτεία να ζούν. Μα άποφάσιζαν και κείνοι να κάμουν ποιμενικούς τους γάμους τους. Άφου λοιπόν πήγαν στού Λάμωνα, και τό Δρύαντα έφερναν μπρός στο Μεγακλή και τή Νάπη στη Ρόδη τήνε σύστησαν· κι' έτοιμάζαν μεγαλόπρεπα όσα χρειάζονταν για τή γιορτή.

ΚΖ'. Έταξε λοιπόν τή Χλόη στις Νύφες ο πατέρας και μ' άλλα πολλά μαζί έκαμιν άφιερώματα τ'ά σημάδια και στο Δρύαντα έδωκεν όσα λεφτά έλειπαν για να γίνουν δέκα χιλιάδες· ο Διονυσιοφάνης, όντας καλοκαιριά, εκεί μπροστά στο σπήλιο έστρωσε χλωρά φύλλα κι' άφου κάθησε χάμου όλους τους χωριάτες, τους έβανε πλούσιο τραπέζι. Ήταν εκεί ο Λάμωνας κι' ή Μυρτάλη, ο Δρύαντας κι' ή Νάπη, του Δόρκωνα τό συγγενολόι, του Φιλήτα τ'ά παιδιά, ο Χρώμης κι' ή Λυκαίνιο· δεν έλειπε μήτε κι' ο Λάμπης, που τότε συχώρεσαν. Ήταν λοιπόν σε τέτιους ξεφαντοτάδες όλα άπλά και χωριάτικα· ο ένας τρα-

θά είν' ἄλλη, ἀν δὲν εἶν' ἐκεῖνη ποῦ μιλεῖ καὶ μετὺ τῶν ἄλλων τοῦ συντρόφου καὶ μετὺ τὸν πατέρα του, καὶ μετὺ τὴ μάνα του, καὶ μετὺ τὸν ἴδιο τὸ δάσκαλο εἰς ἃ ἀπ' τὴν ἐπίσημη στιγμὴ τοῦ μαθηματοῦ;

Ἄκουσα κ' ἐγὼ, καὶ θὰ ξέρετε καλύτερα ἀπὸ μὲνα, Κύριοι, ὅτι καὶ σ' ἄλλους τόπους συμβαίνει τὸ παιδί νὰ μαθαίνη ἄλλη γλῶσσα ἀπ' τὴ γλῶσσα τῆς μάνας του. Μὰ σάμπως νὰ καταλάβῃ πῶς δὲν εἶναι ἀκριβῶς; ἀν αὐτὸ ποῦ συμβαίνει σ' ἐμᾶς. Ἄλλα—δὴ ἐκεῖ ἡ γλῶσσα ποῦ μαθαίνει τὸ παιδί δὲν εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς μάνας του, εἶναι ὅμως ἡ γλῶσσα τοῦ δασκάλου. Ἐκεῖνη ὅμως ἡ γλῶσσα ποῦ ζητοῦμε ἐμεῖς νὰ μάθουν τὰ παιδιά μας δὲν εἶναι οὔτε τοῦ δασκάλου γλῶσσα. Ἄν δὲν εἴχατε πειστή ἀκόμη γι' αὐτό, πᾶς τὸ ἀπέδειξε πρὸ ὀλίγου ὁ ἀξιότιμος προκλήσης, καὶ χωρὶς νὰ κατηγορήσῃ κανέναν, γιατί ἐδῶ φταίει τὸ σύστημα καὶ ὄχι τὰ άτομα, μπουρὼ νὰ σὰς βιβάσω πῶς ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς μίλησε ὡς ἀντιπρόσωπος « πάντων τῶν ἐπαρχιῶν » καὶ πατρῶν τῶν δασκάλων ».

Ὅσο ξέρω ἐγὼ, ὁ δάσκαλος, ἀπὸ κλειστὴ τὸ βιβλίον, μιλεῖ μετὺ τοῦ μαθητῆ τὴν ἀκόλουθη γλῶσσα. « Ἐλα δὲ, παιδάκι μου, τί πράγματα εἶν' αὐτά; Τί σοῦ εἶπω νὰ κάμῃς; Δὲν σοῦ ἔκαμα κ' ἄλλοτε παρατηρήσεις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περνᾷς τὸν καιρὸ σου μετὺ τίς ζωγραφίας, γιὰ νὰ ἐρχεσαι μελετημένος;... » Δὲν πιστεύω νὰ εἴπατε ποτὲ στοὺς μαθητὰς σας τὰ ἐξῆς. « Ἐλθε ἔνταυθα, παῖ. Τί σοῦ εἶπω εἰπεῖ νὰ ποιήσῃς; Δὲν σοῖ ἐποίησάμην καὶ ἄλλοτε παρατηρήσεις, ὅτι δὲν πρέπει νὰ διέρχῃσαι ἰσὺν σὺν χρόνον μετὰς ζωγραφίας ἕνα ἐρχεσαι ἡμελετημένος;... » Ἐρῶ πῶς ὑπάρχουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ μερικοὶ ἄνθρωποι, ἢ ἀπολιθώματα ἀνθρώπων, ποῦ προσπαθοῦν νὰ μιλήσουν αὐτῆν τὴ γλῶσσα ἢ ἐλπίζουν νὰ τὴ μιλήσουν ἀργότερα. Τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, ποῦ εἶναι καὶ σπάνιοι, ὅπως ὅλα τὰ ἀντικείμενα προκατακλυσιμιαίας ἐποχῆς, δὲν τοὺς ἐξετάζω, γιατί δὲν ἀσχολοῦμαι μετὰ τὴν Παλαιοντολογία. Μιλῶ μετὰς, Κύριοι, τοὺς ζωντανούς, καὶ σὰς παρακαλῶ σὺν τιμίαι ἀνθρώποι νὰ ὁμολογήσετε, πῶς αὐτῆν τὴ γλῶσσα οὔτε τὴ μιλήσατε ποτὲ στοὺς μαθητὰς σας οὔτε θὰ τὴ μιλήσετε.

Ἄλλα, καθὼς ξέρετε, γιὰ νὰ μάθῃ τὸ παιδί νὰ μιλήσῃ μὴ γλῶσσα, τὸ κυριώτερον εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ, κ' ἐμεῖς τὴ διδάσκουμε μόνον θεωρητικῶς. Κάποια, ἄς τὴν ποῦμε, ἐφαρμογὴ, γίνεται ὅταν ὁ δάσκαλος

διδάσκει, καὶ ὅταν ὁ μαθητὴς ἐξέρχεται, ἀλλὰ αὐτὴ γυρίζει μέσα σὲ ὄρισμένο κύκλο ἰδεῶν. Μόλις κλειστὴ τὸ βιβλίον, παύει ἀμέσως κ' αὐτῆ. Ἀλλὰ ἡ καθ' αὐτοῦ ἐφαρμογὴ, ὅταν μαθαίνετε μιὰ γλῶσσα, ἀρχίζει ἴσα ἴσα ἀπ' τὸν κοινὸν διάλογο, ἐνῶ στὴ δικὴ μας τὴν περίπτωσιν αὐτὸς δὲ ὁ κοινὸς διάλογος εἶναι ποῦ μένει αἰώνιος ἐξῶ ἀπ' τὴν ἐφαρμογὴ. Ἐτσι ἀπὸ παιδιὰ δὲν ἀποχτοῦμε ποτὲ τὸ ἀσθημα αὐτῆς τῆς γλῶσσας, γιὰ τοῦτο, καὶ ὅταν γίνουμε γυμνασιάρχαι, ἐξακολουθοῦμε νὰ κάνουμε λάθη.

Καὶ μὴ μοῦ πῆτε πῶς εἶναι παραδρομὴ. Ἄκουσατε ποτὲ κανέναν νὰ πῇ «ὄλοι οἱ ἐπαρχίες» ἢ «ὄλεσ οἱ δάσκαλοι»; Γιατί ἐκεῖ δὲ γίνεται ποτὲ παραδρομὴ; Γιατί ἀγγυρνάζει τὸ ἀσθημα μέσῃ μας, καὶ μᾶς δίνει ἀμέσως μιὰ γερὰ γροθιά, μόλις κάνουμε τὸ λάθος. Ἄλλως τε τὸ λάθος τοῦ σεβαστοῦ ἀναδέλφου δὲν ἔχει δὴ καὶ τὴ χάρι τῆς πρωτοτυπίας. Πολλοὶ ἄλλοι τὸν ἐπρόλαβαν, καὶ εἶναι συνηθέστατο πρᾶγμα νὰ κούσετε ἀπὸ ἐπίσημο βῆμα «ἀν δὲν ἀπέθνησκε, θὰ προήγαγε τὴν ἐπιστήμην» καὶ τὰ τοιαῦτα.

Πῶς βλοπιὸν πρέπει νὰ κάνουμε γιὰ νὰ μάθουν τὰ παιδιά μας αὐτῆν τὴν γλῶσσα; Ἐγὼ εἶμαι τῆς γνώμης νὰ τὴ μάθουν πρῶτα οἱ γυμνασιάρχαι. Αὐτὸ πιστεύω νὰ εἶναι ἕνα καλὸ μέσον γιὰ νὰ τὴ μάθουν ὕστερα καὶ τὰ παιδιά.

Τώρα, ἂν ἐμεῖς κάνουμε λάθη, φανταστῆτε, Κύριοι, τί γίνεται στὸ σχολεῖον. Ἀγκαλιὰ, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ φανταστῆτε, γιατί τὸ ἔχετε καθημερινῶς ἐμπρὸς σας τὸ γλωσσικὸ αὐτὸ βασανιστήριον τῶν παιδιῶν, ποῦ λέγεται σχολεῖον. Γι' αὐτὸ καὶ δὲ θὰ χρειαστῆ νὰ πάρῳ ὄρκον, γιὰ νὰ μὲ πιστέψετε πῶς τοῦτα δὲ τὰ λίγα παραδείγματα ποῦ θὰ σὰς φέρῳ εἶναι ἀσθεντικά, γιατί τὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ θὰ σὰς ξαναφέρῃ στὴ μνήμη σας ἄλλο ὅμοιον ποῦ ἔχετε ἀκούσει. Εἶναι ὀλίγιστα ἀπὸ κείνα ποῦ ἀπαντοῦμε καθ' ἐμὲρα στὴν προφορικὴ ἢ στὴ γραπτὴ ἐξέτασιν τῶν μαθητῶν μας.

- «Ὁ μὲν ἄρως ἔλαφος ἔχει κέρατα, ἢ δὲ θήλη...».
- «Ἡ μὲν βακτριανὴ κάμηλος ἔχει δύο ὄβους, ἢ δὲ ἀριανὴ ἕν ὄβουσι αὐτὸς ὁ ὄβους...».
- «Ἡ κεφαλὴ εἶναι ἐπιμήκης, ἔχει δὲ εἰς ἕκαστον ποῦσ...».
- «... διὰ τὴν βασιλόπισαι...».
- «... ἡ ψευδὴ μήτηρ τὴν ἀληθῆ μήτηρ...».
- «Ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦμεν...».
- «Τὰ ζῶα ταῦτα ἀγαποῦσι...».
- «Τὸ δένδρον ἐξάγει φύλλα».
- «Τὸ πρέβζτον παράγει ἐριον, μαλλιά, γάλα...».
- «Ἡ Ἀφρικὴ παράγει ἐλεφαντόδουρας».

νοντάς τον Πάνα στρατιώτη. Μὰ αὐτὰ ὕστερῃς τὰ ὀνομάτισαν καὶ τὰ κάμαν τότες ὅμως ἅμα νύχτωσε, ὄλοι τοὺς συντρόφουσαν ἴσα μετὰ τὴ κάμαρά τους, ἄλλοι παίζοντας τὸ σουραῦλι, ἄλλοι τὴν φλογέρα κ' ἄλλοι κρατῶντας ἀψηλὰ μεγάλες λαμπάδες. Κι' ὅταν ἔφτασαν κοντὰ στὴ θύρα, τραγουδοῦσαν μετὰ σκληρῆ καὶ ἀγρία φωνή, σὰ νὰ ξέσκιζαν τὴ γῆς μετὰ τσουγγράνα, καὶ ὄχι νὰ τραγουδοῦσαν τοῦ γάμου τὸ τραγοῦδι.

Κι' ὁ Δάφνης κ' ἡ Χλόη, ἀπὸ γυμνοὶ πλάγιασαν, ἀγκαλιάζονταν καὶ γλυκοφιλοῦνταν, μείναντες ἑαγρυπνοὶ ὄλη τὴν νύχτα πιὸ πολὺ κ' ἀπὸ τίς κουκουβάγιες. Καὶ τῆς ἔκαμα ὁ Δάφνης κατὶ ἀπὸ ὅσα τὸν εἶχε δασκαλέψει ἡ Λυκαίνιο, καὶ τότες ἡ Χλόη πρωτόμαθεν, ὅτι ὅσα στὸ δάσο γίνονταν, ἦταν βοσκῶν παιγνίδια.

Τ Ε Λ Ο Σ

γουδοῦσαν, ὅπως τραγουδοῦν στὸ θέρο, ὁ ἄλλος ἔλεγε μέτωπα, ὅπως λὲν στοὺς ληνοῦς ὁ Φιλητᾶς ἔπαιζε τὸ σουραῦλι, ὁ Λάμπης τὴ φλογέρα. Ὁ Δρύκτας κ' ὁ Λάμωνας χόρευαν. Ἡ Χλόη κ' ὁ Δάφνης γλυκοφιλοῦνταν. Μὰ καὶ τὰ γίδια βόσκανε κοντὰ, σὰ νάχαν κ' αὐτὰ μέρος στὴ γιορτῆ. Αὐτὸ στοὺς πολῖτες δὲν ἦταν καὶ πολὺ διασκεδαστικὸ, μὰ ὁ Δάφνης καὶ φώναζε μερικὰ μετὰ τὸνομά τους, καὶ φύλλα χλωρὰ τοὺς ἔδωκε, καὶ κρατῶντάς τα ἀπὸ τὰ κέρατα τὰ γλυκοφιλοῦσε. Κι' ὄχι τότες μόνον παρὰ κ' ὅσο ζοῦσαν τὸν περισσότερο καιρὸ περνοῦσαν σὰ βοσκαί, τοὺς θεοὺς λατρεύοντας, τίς Νύφες καὶ τὸν Πάνα καὶ τὸν Ἑρωτα, κοπάδια πικραπολλὰ προβάτων καὶ γιδιῶν ἀποχτήσαντας, καὶ γλυκύτατη τροφὴ νομίζοντας τὰ πυρὶκα καὶ τὸ γάλα. Μὰ καὶ σὲ γίδα ἔβαλαν ἀρσενικὸ παιδί τους νὰ βυζᾷ, καὶ κοριτσάκι, ποῦ δευτερογεννήθηκε, ἀπὸ προβατίνης μαστᾶρι τῶ κάμαν νὰ πιεῖ. Κ' ἔθγαλαν ἀρσενικὸ Φιλοποίμη καὶ τὸ κορίτσι Ἀγέλη κ' ἔτσι μαζί τους κ' αὐτὰ γέραςαν. Στόλισαν καὶ τὸ σπήλιον καὶ ζουγραφίε κρέμασαν κ' ἔχτισαν βωμὸ τοῦ βοσκοῦ Ἑρωτα, μὰ καὶ στὸν Πάνα ἔδωσαν γιὰ νὰ κάθεται ἀντὶς γιὰ τὴν κουκουναρὶά ναὸ, βυζᾷ

«Διὰ τοῦ βουὸς ἀποτριῶμεν». Ἀλῆτῆς ὁ ἰχθὺς ἔχει μιὰ κύστη παύσης ἀπ' ἑρῶς. «Τί ἔχει αὐτὴ ἡ κύστη;» Ἀπόκρ. «Ἄρη». «Βασιλεὺς τῆς Δανίας εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ἡμετέρου ἡμῶν Βασιλέως». «Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας εἶναι ὁ ἡμέτερος πατὴρ τοῦ Βασιλέως μας Γεωργίου».

Δὲ θὰ ἔγραφε ποτὲ αὐτὸ τὸ παιδί «ὁ δικός μας πατέρας τοῦ Βασιλέως μας», γιατί ἡ φράσι «ὁ δικός μας πατέρας», ποῦ τοῦ εἶναι πολὺ γνωστῆ, θὰ ἔμπαινε ἴσα μὲς στὴν καρδιά του, θὰ ζυπνοῦσε τὴ ναρκαλωμένη του ψυχῆ, καὶ θὰ τῆς ἔλεγε, ὅτι ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας δὲν εἶναι δικός μας πατέρας παρὰ εἶναι πατέρας τοῦ Βασιλέως μας, ἐνῶ ἡ φράσι «ὁ ἡμέτερος πατὴρ» περνάει ξέπεταχ, χωρὶς νὰ ταράξῃ τὸν ὕπνον τῆς ψυχῆς του.

Ναί, Κύριοι, κοιμοῦνται τὰ παιδιά μας. Κοιμοῦνται σὺν τῷ μαρμαρωμένῳ Βασιλόπουλῳ τοῦ παραμυθιοῦ, καὶ ἡ μάγισσα ποῦ θὰ τὰ ζυπνήσῃ θὰ εἶναι ὁ δάσκαλος ἐκεῖνος ποῦ θὰ τοὺς μιλήσῃ τὴ γλῶσσα τους! Φανταζομαι ἕνα ἐκπαιδευτικὸ συνέδριον ἀπὸ παιδιὰ, ποῦ μίαν μόνη εὐχὴ μ' ἕνα στόμα θὰ διετύπωνε: «Διαβάζουμε, Κύριοι, τὰ βιβλία σας, ἀλλὰ δὲν τὰ καταλαβαίνουμε» τὰ λένε πολὺ ἑλληνικά. «Γράψτετέ μας βιβλία, ποῦ νὰ νοιώθουμε τί μᾶς λέτε. Ἄν δὲν εἶστε ἱκανοὶ νὰ νοιώσετε τὴν παιδικὴν ψυχῆν, ἂν δὲν ἔρατε ἀπὸ ποῦ ἀρχίζει ἡ μόρφωσή μας, ἀφήστετέ μας τουλάχιστο στὴ δυστυχία μας, μὴ μᾶς πειρανεύετε μετὰ συνέδρια, μὴ μᾶς πικραίνετε περισσότερο μετὰ τῶν Δανῶν ἢ τῶν Σουηδῶν τὰ ἐκπαιδευτικά συστήματα ποῦ μᾶς ἐκέθεται νὰ τὰ βλέπομε. Ἐκειῶν τῶν ἀνθρώπων τὰ παιδιά εἶν' εὐτυχισμένα, δὲν εἶναι σὺν ἐμᾶς ἐκεῖνα ἔχοντες γλῶσσαι».

O ΑΝΗΣΥΧΟΣ

O ΧΑΡΟΣ

Ἄναμεσα ἑς τὰ πλούσια παραπετάματα βρῖσκαται τὸ λείψανον τοῦ παιδιοῦ, τοῦ παιδιοῦ ποῦ χτὲς σκορπούσε τὴ φαιδρότητα, τοῦ παγουλοῦ παιδιοῦ μετὰ τὰ γαλανὰ μάτια. Τοῦ παιδιοῦ τοῦ μονάκριβου ποῦ ἦταν ἡ χαρὰ τοῦ νονήν του. Τοῦ παιδιοῦ ποῦ ἦταν τὸ καμὰρι τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν κλαίω ἐσένα, καλὸ μου παιδί, κλαίω τοὺς γονιοῦς σου, ποῦ τοὺς ἀφαίρασε ὁ Θάνατος τὸ μόνον στολισμά τους. Ὡ χαρὴ! ὅταν μετὰ τὸ καφετὸν ἄρεπνί σου, ἔκοψες τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ, δὲν συλλογισθήσκεις ὅτι ἔκοψες μαζί καὶ τῶν γονιῶν τοῦ τῆν εὐτυχία καὶ τὴν χαρὰ; Ὅταν μετὰ τὸ ἀρεπνί σου τὸ μαῦρον ἔκοψες τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ, δὲν συλλογισθήσκεις ὅτι ἔκοψες τὸ δροσάτο λούλουδο ποῦ μετὰ τὴν εὐωδιά του καὶ μετὰ τὴν ὡμορφιά του κοσμοῦσε τὸ σπιτί; Δὲν κύταξες τὰ ὄραία τοῦ μάτια; τὸ προσωπάκι του δὲν σε συγκίνησε; Δὲν ἀκούσετε τὰ παρακάλα τῶν γονιῶν του ποῦ γονατιστοὶ μπρὸς στὸ κρεβάτάκι του σε παρακαλοῦσαν νὰ μὴ τοὺς ἀφαιρέσῃς τὸ γυιά της, τὸ μονάκριβὸ τους παιδί; Γιατί, ὦ χαρὴ, σκόρπισες τὸ πένθος καὶ τὴν δυστυχία ἐκεῖ ποῦ ἄλλοτε βασιλεὺς ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐδαιμονία; Γιατί;

Φαίθος Γαλάξιος.

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στὸ γραφεῖον τοῦ «Νουμά» καὶ στὰ κείσκι ατῆς Ὀμονοίας, καὶ τοῦ Ἑπουργεῖου τῶν Οἰκονομικῶν πουλιοῦνται τὰκάλουθα βιβλία, ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἕνα — κ' ἕνα φρ. χρ. γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν:

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ: «Τὸνετρο τοῦ Γιαννίρη» καὶ τὸ «Ταξίδι μου». —Τοῦ ΠΑΛΛΗ: «Ἡλιος καὶ Φεγγάρι». —Τοῦ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ: «Ἡ Μαζώχτρα (διήγημα) καὶ ὁ Βουρκόλακας (δράμα). —Τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννησις». —Τοῦ ΦΙΑΝΤΑ «Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικης γλώσσας» καὶ Ἄπ τοῦς θρύλους τῶν αἰῶνων (ποιήματα).

Οἱ ἀγοραστῆς τῶν ἐπαρχιῶν πληρῶνουν 30 λεπτά ταχυδρομικὰ γιὰ καθὲ βιβλίον.

Οἱ ἀγοραστῆς τοῦ Ἐξωτερικοῦ δὲν πληρῶνουν ταχυδρομικὰ.

Ο „ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Έξω-
τερικό Φρ. χρ. 10

10 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ : Στα κτίσθια της Πλατείας
Συντάγματος, Όμοιοίας, Υπουργείου Οι
κονομικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου (Ό
φθαλματρείο) Σταθμού ύπαιθρου Σιδηρο-
δρόμου (Όμόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή
(Πλατεία Στουρνάρα, Έξάρχεια) και στο
βιβλιοπωλείο «Έστιας» Γ. Κολάρου.

Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά
κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΤΑ ΚΑΗΜΕΝΑ

τά παιδιά τά πέθαναν στά πόδια, τάλυσαν
'Από τό πρωί ως τό βράδυ γυμναστική, ξεθεω-
μα, ιδρωμα, άρρώστια. Έτσι τό θέλει ό κα-
πετάν Ρεκλάμας, ό Στάης. Πρέπει να ξεθεω-
θούν τά παιδιά, πρέπει να ψηθούν στον ή-
λιο, πρέπει να ρρωστήσουν, για να φουσκώσει
σαν παγώνι, για να φωνάζη πως εργάζεται
για την αναμόρφωση της Παιδείας, ό τσιρι-
γώτης αυτός αρχιφαλατάς.

Άμα, για τις άμαρτίες της Παιδείας, έρ-
χεται ό Στάης Υπουργός, στα πόδια των παι-
διών και στα πόδια των δασκάλων ξεθυμαίνει.
Τά παιδιά τά σπίαε με τη γυμναστική και
τους δασκάλους με τις μεταθέσεις. Έν δυό !
Έν δυό ! Όλοι σε κίνηση. Ό κ. Στάης ύ-
πουργεύει. Πως άλλοίωτιστα θα μάθη ό κό-
σμος τη μεγάλη αυτή είδηση ;

Για τη γυμναστική δε μπορεί να πη κανέ-
νας τίποτα. Όφελει. Δυνάμωμα τό σώμα και
μαζί μ' αυτό και τον νοσ, που έλεγαν κ' οι άρ-
χαιοι. Μα σαν γίνεται με μέτρο, για την υγεία
των παιδιών, κ' όχι με παλαβομάρα, για τη
ρεκλάμα του Στάη. Τις ημέρες αυτές για τη
ρεκλάμα ξεθεώνονται τά παιδιά, κ' όχι για
του κορμιού τους τό δυναμώστε. Σταθήτε μια
ώρα απόξω από 'να σκολεϊό και θα πεισθήτε.
Θά δüte τό δάσκαλο να ξελαιμάζεται, φωνά-
ζοντας τά προτάγματα, και θα δüte τά παι-
διά να τσακίζονται για να κάνουν, ό,τι τά
προστάζει ό δάσκαλος. Και σε παίρνουν τά
δάκρυα και σκέφτεσαι : Αυτά τά παιδιά δεν
έχουν πατέρα, όρφανά είναι ; Κι' αν έχουν
πατέρες, πως δε σκάνουνται όλοι αυτοί να
πανε στον Υπουργό και να του πουν ;

— Σου φτάνει που σακατεύεις τό μυαλό
των παιδιών μας με τό άτιμο εκπαιδευτικό
σύστημα, που Βούλγαροι τόχουν καμωμένο κ'
όχι Ρωμιοί, για να μεταμορφώσουν την χώρα μας
και τό κατόρθωσαν, σ' εν άπέραντο βλακοκο-
μείο. Σου φτάνει τό σακάτεμα του μυαλού. Γιατί
να σακατεύης, κακούργε, και τό κορμί τους ;
Παιδιά μας είναι, σάρκα μας, και τά πονού-
με. Αν δε σε νοιάζει, μάς νοιάζει έμάς γι'
αυτό που γίνεται. Κι' άφου δεν έχουμε τό κου-
ράγιο να σου σπάσουμε τό κεφάλι, όπως και
σ' αξίζει, τραδύμε τά παιδιά μας τά κακό-
τυχα από τό σκολεϊά σου, για να τά σώσουμε!

Τά σκολεϊά μας είναι άνίκανα να δημιουργή-
σουν τέτοιους παλληκάρδες γονιούς, γιατί
στό σκολεϊό που σακατεύονται τά παιδιά,
στό ίδιο σακατεύονται κ' οι γονιοί, από τά
ίδια σκολεϊά βγαίνουν κ' οι σακατεμένοι στό
μυαλό Υπουργοί που μόνο για τό Υπουργι-
λίκι και για τη ρεκλάμα φροντίζουνε.

ΕΝΑΣ ΦΤΩΧΟΣ

Οπαλλήλος από τη Ζάκυνθο, πρόσφερε τό μισό μιστό
του, για ένα χρόνο, στο ταμείο της Έθνικής άμύ-
νης.

Πατριωτικώτατο αυτό που έκαμε και πολύ συγ-
κινητικό. Τι θα κάνει όμως ό κουτσομιστός ενός φτω-
χού υπάλληλου, ή και χιλίων τέτοιων, στη τόση
ανάγκη πουχει σήμερα το Έθνος; Συγκινητικώτερο και
πατριωτικώτερο θάτανε αν άποφάσιζαν οι Υπουργοί
να μη κάνουν πιά μεταθέσεις υπαλλήλων δίχως λόγο,
και τό σωστότερο, για λόγους κομματικούς, και τις
χιλιάδες που πετιούνται κάθε χρόνο για όδοιπορικά έ-
ξοδα να τις έδιναν στο ταμείο της Έθνικής άμύνης.

Θάταν καλό να γίνη αυτό, μα που άφνει ό κομ-
ματισμός που με τέτοια φαυλοκακώματα θρέφεται και
παχαίνει ;

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ ΣΑΡΡΗΣ

Πούγραψε τον «Αριστόδημο τον Φευγάλα» και που
πάζοιζε σ' όλη τη ζωή του με κάθε τρόπο να φανή
χρησιμος στην πατρίδα του, πέθανε την περασμένη
βδομάδα στην Πάρο.

Δάσκαλος ήταν κ' ό Σαρρής, μα πατριώτης δά-
σκαλος, από τους λιγοστούς που άγωνίζονται να νού-
ργουν τά μάτια των παιδιών προς την Άλήθειαν και
να δημιουργούν όχι σιανοκέφαλους διαδηλωτάδες και
σοφοδς παραγάλλους, αλλά πατριώτες αληθινούς και
μυαλωμένους της Έδέας εργάτες.

Όσοι ετύχησαν ναχουν τον Σαρρή δάσκαλο τό
μολογούν πως τέτοιος ήταν. Και γι' αυτό τον έκλα-
ψαν όσοι τον γνώρισαν, και γι' αυτό τον κλαίνε κι'
όσοι ακόμα πιστεύουν πως ό χαμός τέτοιων ανθρω-
πων είναι έθνικός χαμός, άφου στον τόπον μας οι
χρησιμοι εργάτες, σαν τον Σαρρή, μειτριούνται στα
δάχτυλα.

Ένας από τους αγαπημένους συνεργάτες μας,
ό Σπύρος Άνκοτασιόδης, που τον είχε δάσκαλο τό
Σαρρή και που φίλος του στενός εσιάθηκε κατόπιν,
μας έταξε πως θα μάς δώσει μια σύντομη οικιαγρα-
φία του. Και σε λίδες δλόκληρες να γράφη κανέ-
νας για τό τίμο εργάτη της Έδέας, τάξίζει.

ΕΙΧΑΜΕ

βλέπετε έλλειψη από λόγια κ' έπρεπε να μας έρθη έδώ
κ' ό κ. Κλεμανσώ για να μάς παραφουσκώσει με
τέτοια. Είπε—και τί δεν είπε κ' αυτός ό καλότυ-
χος τις δυό τρεις ημέρες που καθήσε στο δαιμόνιον
πολιέθρον ! Έθαύμασε τον ούρανό μας, τις αρχαιο-
τητες, τη φρονιμάδα μας, τον πατριωτισμό μας, τον
κ. Καζάζη μας, τον κ. Φιλάρετό μας και στο τέλος
πέταξε κ' αυτός δυό λόγια κ' κοροδειτικά τόχα για
τόν κ. Ψυχάρη !

Άδικο δεν είχε ό άνθρωπος. Με την παρέα που-
φαγε και ήπτε στο «Σπλέντιτ» έτσι έπρεπε και να
μιλήση άνόητα. Άν μιλούσε φρόνιμα θα ήταν τό
ίδιο σα να θύριζε κείνους που τον φιλοξενούσαν.

Άμή ό ένδοξος λόγιος κ. Χρηστοβασιλης τί σε
λέει πάλι ;

Ό κ. Καζάζης, μάς πληροφόρησε ή «Έστια»
είπε στον κ. Κλεμανσώ, άπάνω στο ταμπουσί :

— Μή κατηγορείτε τον κ. Ψυχάρη, διότι ό πα-
ρακαθημένος κ. Χρηστοβασιλης είναι Ψυχαριστής.

— Όχι ! έφώναξε θυμωμένος ό κ. Χρηστοβα-
σιλης. Άπατάσθε ! Δεν είμαι εγώ Ψυχαριστής. Ό
Ψυχάρης είναι Χρηστοβασιλιστής.

Έβίβα του λοιπόν του άσικη, κ' ως κουρεύονται
όσοι φωνάζουν πως άπ' όλες τις κακίες μονάχα ή
άδιαντροπία δεν άναγνωρίζει σύνορα.

Ο,ΤΙ ΒΛΕΠΤΕ

— Τό φύλλο της Άλλης Κυριακής θάνη δωδεκαεπί-
λιδο με άλάσκη τη «Κασσώπη» του κ. Κ. Θεοτόκη και
με χιλια άλλα πράματα,

— Θάχη και κάτι που θα ενδιαφέρει τις κυρίες : Ένα
γράμμα από τό Παρίσι για τη καλοκαιρινή μόδα, γραμ-
μένο από μια δική μας κυρία που ζή από καιρό στο Πα-
ρίσι.

— Η καινούργια φίλη του «Νουμά» μάς άποσχίθηκε
πως ταχτικά θα μάς στέλνη τέτοια γραμματάκια για τη
μόδα τη ζωντανή των Παριζιάνικων βουλευτάτων, κ' όχι
για κείνη πουχουν οι έφημερίδες του κυρίου.

— Άμα, ύστερ' από τρία τίσαρα τό πολύ φύλλα, άρ-
χινήσουμε τό «Ρομπινσώνο» του Ψυχάρη τά δωδεκαεπί-
λιδα φύλλα θα βγαίνουν συχνότερα, για να δίνουμ' έστ'
στους άναγνώστες μας όσο μπορούμε περισσότερο από τό
έξοχο αυτό ρομάντισο που θαρήση ποινή.

— Έλεηστε τους σακάτηδες ! Η καλή μας «Έστια»
ζήτησε ένα παράσημο για τον κ. Κατζήλακ: και για με-
ρικούς άλλους άδικημένους,

— Τόν κ. Άνοητόπουλο τον Κεχνηαίο καθώς και τον
κ. Ηλιθίοπουλο τους άφησε έξω. Άδικώτατο αυτό !

— Τό βιβλιοπωλείο «Άνακλάσεως» θα έκδώση τον
εγώμο του κ. Άθανασίου Πάλλη.

— Δικαιώμα της αυτό και κανένα δεν μπορεί να της
πή τίποτε.

— Μα για την άγγελία της όμως, πολλά μπορεί να
της πή κανένας.

— Γιατί ή περίφημη αυτή άγγελία έχει μια σημείωση
έξωφρενική που σε κάνει να πιστέψης πως μωρός κ' έξω-
φρενικός θα είναι κ' ό «γάμος» της.

— Προς άποφυγήν, λέει, πάσης παρεξηγήσεως δηλώ-
νομεν δει ό συγγραφέας του «περι αγάμου» βιβλίου τούτου
του κ. Άθ. Δ. Πάλλη (με παχειά στοιχεία) δεν έχει τί-
ποτε κοινόν προς τον εν Άγγλίκα έκχυδαίστην του Εύαγ-
γελου κ. Άλ. Πάλλη (με στοιχειά κοινά).

— Φανταζώμαστε τά γέλια του κ. Πάλλη, του εν
Άγγλίκα, με την τρομεράν δήλωση του εν Άθηναις άνω-
νόμου του.

— Βγήκε κάπιο βιβλίο περι άδου «Σικίας» για τό
γλωσσικό ζήτημα.

— Έστερ' από τό πολύχροτο βιβλίο του Κούσουλα ήταν
άπαραίτητο και τό πολύχροτάτο αυτό.

Ο ΙΔΙΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ

Φίλε «Νουμά».

Έτυχε τώρα ύστερα να δω μερικά φύλλα μιας
Άθηναϊκής έφημερίδας «αί Άθήναις» όπου παρατή-
ρησα μερικούς φιλιππικούς «έναντίον των βεβηλωτών
της Έλλ. γλώσσης» κτλ. Είπα άμέσως, πρέπει να
είναι αναλαφάριστος και άστοιχέωτος ό συντάχτης, κ'
ας δούμε μια σταλιά πως γράφει. Να λοιπόν μερικά
μαργαριταράκια από τό φύλλο άρ. 133.

1. Διακρινομένη επί κάλλει.

2. Ίνα ή διαπόμπευσις καθίσταται.

3. Ό κ. Όμόλ ζητεί επί άνταλλαγής έκμα-
γειών (Τί ; ό Θεός ξέρει).

5, Τόν κ. Κωνσταντινίδην άπερχόμενος
κατόπιν τριμήνου άδειας (Κοντά σ' άλλα, πηγαί-
νει φαίνεται ό κ. Κωνσταντινίδης στην Έβρώπη ά-
φου τελειώσει ή άδειά του).

5 Τα 2,200,000 Δραχμών άπορροφώνται
ΕΚ των νομίμων ύποχρεώσεων. (Όρατο άφτό,
να μη ρουφξ τό χρέος, παρά να ρουφξ από χρέος).

6. Κοιτάξτε και μια νόστιμη φράση. Τόν Βάλ-
δερο περιέβαλε άληθής αίγλη μεγάλου άν-
δρός μη ζήτησαντος να διακριθί και ΟΜΩΣ
διακριθέντος, μη έπιζητήσαντος ΟΜΩΣ θέσεις

και αξιώματα καταφθάσαντος (απα τὰ κυνηγούσε) ΟΜΩΣ εις τὸ ὑπατόν αξίωμα.

7. Ἡ φράσις αὐτὴ τοῦ βασιλέως ἦτο ἀμεσος συνέπεια τῆς μέθης τοῦ ἐν τῷ δράματι βασιλέως και ΟΤΙ ΗΓΙΣ (!) μέθη προσέβαλε και τὸ πρόσωπον.

Φτάνει ὡς εἶδω, νομίζω. Και στὸ φύλλο 131 ὁ σιέρ Πώπ με κάθε πεποιθήση φωνάζει πὸς οἱ «εργαζόμενοι παρ' αὐτῷ τιμῶσι τὰ γράμματα!»

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ,"

Μεγάλο τὸ βραβεῖο δὲ θὰ εἶναι οὔτε πάλι μεγάλα πράματα ζητοῦμε. Μιά ἐξυπνάδα, ἓνα ἐπιγραμματάκι, ἓνα διάλογο, σὲ τριάντα λέξεις τὸ πολὺ πολὺ, ὅχι παραπάνω. Τὰ καλά θὰ δημοσιεύονται στὸ «Νουμᾶ» κι' ὅποιος στέλνει τὸ καλύτερο θὰ παίρνῃ ΔΕΚΑ ΔΡ. ΒΙΒΛΙΑ — ὅποια τ' ἀρέσουν — ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» ἢ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΤΟ «ΝΟΥΜΑ» ΧΑΡΙΣΜΑ.

Ὁ Διαγωνισμὸς ἀν πετύχη, θὰ γίνεται κάθε μῆνα. Γιὰ τὸν πρῶτο, τὸν Ἀπριλιάτικο, προθεσμία ἢ τελευτία μέρα τοῦ Ἀπρίλη. Ὅσοι μᾶς στείλουν με τὸνομά τους ἢ με ψευτόνομα, πρέπει ἀπόψε ἀπὸ τὸ φάκελλο νὰ βάλουν ἓνα Δ για νὰ ξέρουμε πὸς εἶναι γιὰ τὸ διαγωνισμό.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΣΤΡΟΦΕΣ. Τὰ ποιήματα τοῦ κ. Βαρλέντη ποῦ βγήκαν ὁὗ και δυὸ μῆνες με τὸν τίτλο αὐτό, ἰμμημένα μάλιστα και με πρόλογο τοῦ κ. Ψυχάρη, μπορεῖ νὰ μὴ εἶναι ἔξοχα ποιήματα, εἶναι ὁμως πολὺ ἀνώτερα ἀπὸ πολλὰ ἄλλα Πολεμικά και εἰρηνικά ποῦ τὰ ρεκλαμάρουνε και ἀποκοπὴ στίς ἐφημερίδες και ποῦ τὰ θαυμάζει τὰ περισότερα ἢ Φιλολογική Γερουσία τῶν «Παναθηναίων». Τίς «Στροφές» τοῦ κ. Βαρλέντη δὲν τίς ἔκρινε ὁ κ. Σενόπουλος, δὲν τίς εἰθαύμασε ὁ κ. Κουρούπης, δὲν τίς ἀπάγγειλε ὁ κ. Σκίπης στίς περιοδικές του, δὲν τίς ἐφιλοξένησε ὁ κ. Μουχλίδης στὸ περιοδικὸ του. Ὅλ' αὐτὰ ἀποδείχνουν πὸς κάτι ἀξίζουν και πὸς μποροῦν νὰ διαβαστοῦν εὐάριστα. Τί ἄλλο ἀπ' αὐτὸ ζητάει ἓνας ποιητὴς φρόνιμος, σάν τὸν κ. Βαρλέντη, ποῦ δὲν φιλοδοξεῖ νὰ εὐλύση τῆ σιωπῆ με λατινικούς τίτλους και νὰ θαμπώση τὸν κόσμο με μπουρμπουλιθρες ρυθμικές;

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Ν. Στεφ. Βεβαιότατα. Τὰ βιβλία ποῦ θὰ πέρουν γιὰ βραβεῖο με ἀπόδειξή μας, ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» θάναν γραμμένο στή Δημοτικῆ. Τίτοια βιβλία ἔχει ἀρκετά, κι' ὅλα ἓνα κ' ἓνα, τὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας». Φαντασθῆτε τί νόστιμο ποῦ θάτανε νὰ δίνουμε γιὰ βραβεῖο τοὺς «ρητορικούς λόγους» τοῦ κ. Μιστριώτη ἢ τὰ «Ἄλγη» τοῦ κ. Ραγκαβῆ! — κ. Για. Περ. Ὅμορφο τὸ «Λευκὸ μνημν» θὰ δημοσιευτῆ στ' ἄλλο φύλλο. Γιὰ κείνο ποῦ τόσες φορές σὲ παρακαλέσαμε δὲ φροντίσει, ἀκόμα. — κ. Μ. Μεθ. Καλὰ τοῦ τὰ λέτε τοῦ Κορφιότη, θὰ δημοσιευτῆ στ' ἄλλο φύλλο. — κ. Φ. Ὅτι Λόντρα Εὐχαριστοῦμε. Θὰ εἶς τῆ στείλουμε. — κ. Πάνο Θαλασσινὸ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα. Περιμένουμε τίποτε δικό σας τώρα. Τὸ «χωρὶς μέτρο» ἴσως δημοσιευτῆ ἀργότερα. — κ. Her. Krüg, Königsh. Σᾶς γράψαμε, σᾶς στείλαμε και τὰ βιβλία. Ἡ «Σαπουνόφουσα» ἔξοχη. Θαρρεῖς και τὴν ἔχει μεταφράσει Ρωμῶς. Γιὰ σας. — κ. Κ. Τρικου. Ἀλεξάντρα. Τὰ λάδαμε. Στέλνουμε «Ἡλιο και Φεγγάρι» και «Μαζώχτρα». Θὰ γράψουμε. — Ἀστέρι τῆς Αὐγῆς. Πόλη. Εὐχαριστοῦμε γιὰ καλὰ λόγια «Ἰλιάδα» σᾶς στέλνουμε στὸν κ. Φ. Τὰ τραγουδία θὰ δημοσιευτοῦν. — κ. Ν. Κεφ. Κέρκυρα. Λάδαμε τῆ συνδρομῆ. Εὐχαριστοῦμε.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1904

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Table with columns for 31 Μαρτίου 1904 and 29 Φεβρουαρίου 1904. Rows include Ταμείον, Εξωτερ. λογαριασμοί, Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρν., Ομολ. Ἑθνικῶν δανείων, Προεξοφλήσεις, Μετοχαι εἰς ἐγχωρίους Ἑταιρίας, ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ, Μετοχικὸν Κεφάλαιον, Τραπεζικά γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ, Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσόν, Καταθέσεις Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζ. γραμμάτ., Καταθέσεις Δημοσ. εἰς τραπεζ. γραμμ. κατὰ τὸν Νόμον Β'ΥΕ', Καταθ. ἐντοκοι, Λαχειοφόρον δάνειον Τραπεζῆς, Καταθέσεις Ταμειευτηρίου, Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἔξωτερικῷ, Συμμετοχὴ Τραπ. Ἴονικῆς και Ἀθηνῶν εἰς Δάν. Σταφ. Τραπεζῆς, Διάφορα.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 8 Ἀπριλίου 1904

Ὁ Διευθυντῆς τοῦ Λογιστηρίου Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ